LIETUVIŲ DIENOS

11122

MARYLANDO GUBERNATORIUS
THEODORE R. McKELDIN
LIETUVAICIU TARPE

LITHUANIAN DAYS
APRIL, 1951

1951 M. BALANDŽIO MĖN.

1951 M. BALANDZIO MEN. **APRIL, 1951**

Nr. 3 (13) II metai **Vol. 2 No. 3**

TURINYS

CONTENTS

K. Butkus, 700 METŲ 3

Pr. B., DAIL J. RIMŠOS LAIMĖJIMAI 4

K. Giedrys, DU PAREIŠKIMAI 5

Roberto Alarcon Lobos, TRYS MARIJOS, išvertė P. Gaučys 6

Danutė Lipčiūtė, JAU NIEKAD TU NEPASAKYSI, eil. 9

D. A., 20 METŲ SCENOS DARBO, E. KARDELIENĖS SUKAKTIS 9

M. Vaitkus, JAKŠTAS IŠVARĖ VAIŽGANTĄ 10

U. P., "AMERIKA PIRTYJE" BROOKLYNE 11

D. R-tas, IŠKILMĖS BALTIMORĖJE 12

A. G-kas, 25 METAI SPAUDOS DARBE, MATO ZUJAUS SUKAKTUVĖS 14

P. Vaitkūnas, KANADOS LIETUVIO ŪKININKO KIEMAS 16

KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI 16

LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY — SYMBOL OF FREEDOM 17

AMERICANS TASTE DELECTABLE LITHUANIAN DISHES 18

U.S. STATESMAN PAYS TRIBUTE TO LITHUANIAN INDEPENDENCE 19

HOW GIRUŽIS GOT INTO TROUBLES by V. Ramonas 21

Juozas VITĖNAS ..... Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief

Milton C. STARK ..... Angliškos dalies redaktorius / Editor of English Section

Povilas PUZINAS ..... Redaktorius-dailininkas / Art Editor

Redaktoriai atskirose vietose / Assistant Editors — V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; L. VALIUKAS, Dayton, Ohio; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.

Antanas F. SKIRIUS, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS ..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo incialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarely those of the editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIU"

"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, isskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August

Atskiro numerio kaina 30 ct. Single Copy - 30c

PRENUMERATA metams — $3.00 bet kokiame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA $10.00.

SUBSCRIPTION $3.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION $10.00.

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3,1879

This Month's Cover

Theodore R. McKeldin, Governor of the State of Maryland, surrounded by young Lithuanian girls dressed in national costume. The Governor was one of many distingushed guests who participated in ceremonies accompanying the 700th anniversary of Lithuania's conversion to Christianity. The celebration was held in Baltimore, Md., Feb. 4.

GARBĖS LEIDĖJAI

Asmenys arba draugijos, paskyrę magazino naudai tokią sumą, kuri padengia vieno LD numerio išleidimą, laikomi GARBĖS LEIDĖJAIS.

GARBĖS RĖMĖJAI

Asmenys arba draugijos, paskyrę didesnę pinigų sumą magazino naudai, laikomi GARBĖS RĖMĖJAIS.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Asmenys, sumokėję už metinę prenumeratą 10 dol., laikomi GARBĖS PRENUMERATORIAIS.

BALBINA ABROMAITĖ, Los Angeles, Calif.
KUN. I. ALBAVIČIUS, Cicero, Ill.
KUN. ST. ALEKSIEJUS, Hatch, N. M.
J. ĄŽUOLAITIS, Los Angeles, Calit
DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.
VYTAUTAS BELECKAS, New York, N. Y
FRANK BRADULSKI, Clinton, Iowa
J. E. CASSERLY, Los Angeles, Calif.
A. ir S. DERINGIAI, Los Angeles, Calif.
KUN. ANT. DEKSNYS, E. St. Louis, Ill.
F. DIRGĖLA, Los Angeles, Calif.
WM. & B. GRIGALUN, Los Angeles, Calif.
BEN JAKUBEN, Los Angeles, Calif.
KUN. G. JONAITIS, Tucson, Ariz.
KUN. P. JURAS, Lawrence, Mass.
F. KARALIŪNAS, Glendale, Calif.
J. KILMONIS, Los Angeles, Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, Los Angeles, Calif.
DR. KAN. J. B. KONČIUS, New York
KUN. J. KUČINSKAS, Los Angeles, Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
MRS. F. MARKS, Los Angeles, Calif.
B. NAGINIS, Los Angeles, Calif.
KUN. J. PAŠKAUSKAS, Chicago, Ill.
B. PELANIS, Port Chicago, Calif.
STASĖ PETROŠKIENĖ, Santa Monica, Calif
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
BRONĖ PIVORIŪNIENĖ, Chicago, Ill.
A. RUIGYS, Los Angeles, Calif.
KUN. P. SABULIS, Hartford, Conn.
ANN SAMSON, Los Angeles, Calif.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif.
K. SUROMSKIS, Chicago, Ill.
F. ŽUKAUSKAS, Los Angeles, Calif

Lietuvos krikšto 700 metų sukakties minėjimas Baltimorėje buvo sujungtas su tremtinių padėka NCWC; paveiksle matyti tremtinių įteikimas adreso vietos arkivyskupui Keough; greta jo stovi vietos lietuvių parapijos klebonas dr. kun.L. Mendelis; pačioj kairėj stovi Baltimorės burmistras T. D'Alesandro; daugiau nuotraukų žiūr. 12-13 psl. / Archbishop Keough, Baltimore, Md., shown accepting a gift of thanks from grateful Lithuanian refugees. Ceremonies were part of an anniversary program commemorating Lithuania's conversion to Christianity (See Pages 12-13).
Photo by Bruno Studio

700 metu

K. BUTKUS

Krikščionybės įsigalėjimas pasauly iš pagrindų pakeitė jo veidą.

Tos tautos, kurios laiku teisingai suprato krikščionybės reikšmę, ją veikiai prisiėmė ir ėmė ją nešti kitiems, neabejotinai kartu išplėtė savo įtaką ir sustiprino savo padėtį.

Lietuvių tautai krikščionybė, tiksliau tariant katalikybė, atėjo iš Vakarų po kardo priedanga.

Pirmasis iš Lietuvos valdovų, priėmęs krikščionybę, buvo Mindaugas, Lietuvos valstybės kūrėjas.

Jis norėjo pasiekti taiką su vienu savo kaimynų — ordinu— bet tai buvo įmanoma tik jam priėmus krikščionybę. Todėl Mindaugas sutiko krikštytis, ir tai buvo padaryta 1250 metų pabaigoje ar 1251 metų pradžioje.

Tokiu būdu šiais metais sueina 700 metų nuo to, kai Lietuva priėmė krikščionybę.

Tiesa, tuo metu lietuvių masių krikščionybė nepasiekė, tačiau, kaip rodo naujausi istorijos tyrinėjimai, su Mindaugo mirtim krikščionybė Lietuvoje nežlugo, todėl ir Mindaugo krikštas laikomas pirmuoju lietuvių tautos krikšto aktu.

Pati Lietuva šio didelio įvykio šiuo metu negali paminėti, nes bedieviškas bolševikinis okupantas laiko ją pavergęs.

Šią reikšmingą sukaktį ruošiasi tinkamai paminėti Amerikos lietuviai; kai kurios kolonijos jau ir konkrečiai šį paminėjimą praveda.

Bolivijos užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Alberto Virreika skaito valstybės prezidento aktą dekoruoti lietuvį dalininką Joną Rimšą "Condor de los Andes" ordinu. / Lithuanian artist Jonas Rimša (with beard) receives the Bolivian Order of **Condor de los Andes** for his work.

DAIL. J. RIMŠOS LAIMĖJIMAI

Bolivijos vyriausybės rūmuose praėjusių metų gruodžio 22 d. įvyko didelės iškilmės: lietuvio dailininko *Jono Rimšos* dekoravimas Andų Kondoro (Condor de los Andes) ordino aukščiausiu Vadovo (Comendador) laipsniu už didelius nuopelnus meno srityje.

Dail. Jonas Rimša atvyko Bolivijon prieš vienuolika metų, norėdamas pažinti šio pačio gal charakteringiausio ir egzotiškiausio Pietų Amerikos krašto gamtą ir žmones. Gilus menininko žvilgnis rado čia puikią savo menui dirvą, žmonių prielankumą ir nepaprastą motyvų turtingumą. Puikiu įsijautimu į "Pietų Amerikos Tibeto" gamtą, ypač gi džiunglių ir slėnių peizažus, jis sugebėjo pralenkti kitus, jau pragarsėjusius ir pripažintus ispaniškosios Amerikos menininkus. Europiečio interpretacijoje ir vietos žmogus ir jo būdas bei papročiai liko užfiksuoti stebėtinu pastabumu, įsijautimu ir autentiškumu.

Niekeno nepadedamas, savo iniciatyva ir lėšomis, J. Rimša buvo įkūręs Sucre mieste meno akademiją ir išvarė rimtą ir gilą vagą šio krašto gyvenime. Iš jo 27 rinktinių mokinių tarpo kai kurie (Jose Ostria, Mario Vargas, Juan Ortega) drauge su savo mokytoju prasimušė į pirmąsias menininkų eiles ir yra Pietų Amerikos kontinente žinomi ir pripažinti dailininkai.

Vėliau sekė J. Rimšos heroiškas ir didelis darbas Bolivijos sostinėje La Paz.

Rimšos meno parodos Buenos Aires (Witcomb galerijoje), Brazilijoje ir ypač paskutinioje La Paz mieste susilaukė didelio pasisekimo ir žinovų pripažinimo.

Šiuo metu J. Rimša ruošia naujas parodas Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje. Po to vyks į Madridą, kur š. m. balandžio mėn. dalyvaus Ispanoamerikos meno festivaly (Bienal de Arte Hispanoamericano). J. Rimšą į Madridą siunčia Ispanų Kultūros Institutas. *Pr. B.*

———

Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada.

Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.

Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę.

Iš Lietuvių Chartos

Dalyviai - menininkai Klaipėdos atvadavimo sukakties minėjimo Brooklyne,I. 28d. / Brooklyn Lithuanians commemorating the liberation of Klaipėda in 1923.
Don. Šulaičio foto

DU PAREIŠKIMAI

K. GIEDRYS

Niekas neabejoja, kad Jungtinės Amerikos Valstybės yra didžiausias ramstis kovoje už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Jų aukšti pareigūnai nesivaržo pareikšti Lietuvos padėties atžvilgiu teisingų žodžių. Paskutiniu metu **pradėtos** *lietuviškos* transliacijos per "Voice of America" yra ypatingos reikšmės žingsnis pavergtos Lietuvos atžvilgiu.

Pradedant šias lietuviškas transliacijas, dalyvavo Valstybės Departamento Sekretorius Padėjėjas viešiesiems reikalams E. W. Barrett, kuris ta proga pasakytoj kalboj pareiškė:

"Jungtinių Valstybių gyventojai ir vyriausybė per šias transliacijas bandys perduoti tikrą susidomėjimą ir nusistatymą, kurio jie laikosi Lietuvos gyventojų gerovės atžvilgiu. Nusistatymas, kuris yra jaučiamas Lietuvos gyventojų padėties attžvilgiu, nėra naujas. Jis buvo tvirtai išdėstytas pareiškime, kurį Jungtinių Valstybių vyriausybė išleido 1940 metų liepos 23 d."

Toliau Sekretoriaus Padėjėjas ištisai pakartojo tą jau žinomą pareiškimą, tarsi, atnaujindamas jo galią, ir po to pridūrė:

"Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės laikymasis anuo metu pareikštų pagrindinių principų yra patvirtintas fakto, kad ši vyriausybė nepripažino Lietuvos įjungimo į SSSR, ir tebepripažįsta Lietuvos diplomatinius ir konsularinius atstovus Jungtinėse Valstybėse."

Antras nemažiau reikšmingas pareiškimas Lietuvos atžvilgiu buvo padarytas Vasario 16-sios proga Senate; jį padarė senatorius Henry C. Lodge Jr., ir jo pareiškimas buvo įtrauktas į Kongreso Rekordus. Senatorius Lodge kalbėjo:

"Prieš trejus metus aš kalbėjau Senate Lietuvos nepriklausomybės 30-ties metų sukakties proga. Tada aš su giliu liūdesiu konstatavau nelaimingus įvykius, kurie veda prie šios tautos visiško išnykimo už geležinės uždangos. Aš pareiškiau savo karštą norą, kad nebebūtų toli ta diena, kada Lietuvos gyventojai vėl galėtų naudotis laisvės saule ir palaima. Aš iškėliau savo susirūpinimą, kad Jungtinės Valstybės atrodo užmerkiančios savo akis dėl sąlygų, kuriose gyvena ši nelaiminga maža tauta.

Trys metai praėjo, ir praėjusį penktadienį sukako 33 metai nuo Lietuvos nepriklasomybės paskelbimo Vilniuje 1918 m. vasario 16 d. Ir vėl mažai yra dėl ko džiaugtis ir švęsti. Lietuviškos kilmės mūsų lojalūs amerikiečiai, kurių tiek daug kovojo antrame pasauliniame kare už asmens vertės ir laisvės apsaugojimą, turi tikrą pagrindą laukti iš Jungtinių Valstybių vyriausybės paramos ir padrąsinimo."

Toliau senatorius, priminęs beteisę žmonių padėtį Lietuvoje ir jų trėmimus, sako:

". . . neįtikėtino brutalumo aktai yra taip šaukiantys, kad atrodo visai nepakanka tiktai stovėti nuošaly ir atsisakyti pripažinti neteisėtą Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių prisijungimą. Man atrodo, kad mes turime daryti daugiau. Mes turime išnaudoti kiekvieną priemonę mūsų dispozicijoj, kad padėtume šitai narsiai tautai atgauti savo teisėtą vietą tarp laisvų ir taiką mylinčių tautų pasauly."

Reikia pasidžiaugti tokiais drąsiais Juntinių Amerikos Valstybiės vyrų pasikymais. Jie yra didelis padrąsinimas kovojantiems lietuviams už Lietuvos laisvę.

Operos soliste Elzbieta Kardelienė, švenčianti 20-ties metų scenos darbo sukaktį
Lithuanian State Opera soloist Elzbieta Kardeliene, now residing in Canada. This year marks her 20th anniversary on the stage.

Trys Marijos

ROBERTO ALARCON LOBOS

Don Ventura yra taurus žmogus. Donihues miestely, kur įsikerojo nuo pat gležnos ir žaislios jaunystės, jis ypatingai gerbiamas tiek dėl jo puikių savybių, tiek dėl jo pinigo jėgos. Jis – savininkas didelių prekybos namų, kuriuose yra medžiagų, maisto, smulkmenų krautuvės ir netgi maža vaistinėlė.

Ten vieną rytą aš sustojau pasigrožėti puikiu dekoratyviniu vaizdu kalno, kuris iš šiaurės užstoja miestelį ir kurio atšlaitėse, tarp pavėsingai žalių šakų, baltuoja dvi ar trys vilos, labai skoningo stiliaus.

Mano artistiniu entuzijazmu pasidalinti atėjo ir don Venutra kartu su burmistru, ir mums besišnekučiuojant, iškilo nauja tema.

– Paklausk tamsta bičiulį, – kreipėsi į mane burmistras, mirktelėjęs viena akim, – kodėl jis savo įmonę pavadino "Trijų Marijų" vardu.

– Be abejo, norėdamas pagerbti žvaigždes*, – pastebėjau aš.

– Ne, – atsakė don Ventura. – Tai papadariau ne dėl dangaus žvaigždžių. Nenoriu, kad tamsta ilgai raustumeis. Šitos iškabos istorija iškyla mano atmintyje; bet ilgai aš ją slėpiau. Prašau paklausyti.

Turėjau aš dvidešimt šešerius metus, ūkelį šioje apylinkėje, puikią sveikatą ir, kaip man kaikurios mergaitės buvo pareiškusios, buvau simpatingas vyrukas. Tuo metu čia atvyko ir apsigyveno ponia Ignacija, graži moteris, su tuo grožiu, kuris orumu pripildo brandųjį amžių. Buvo ant keturių dešimtų ribos. Ji buvo našlė vieno prekybininko, sukrovusio šiek tiek turto, ir čia atvyko su trim savo dukterim. Marija Luizė, Marija Joana ir Marija Rožė, kurios buvo lyg mamos atvaizdai iš trijų žydinčių laikotarpių: penkiolikos, septyniolikos ir dvidešimties.

Čia įsigijo nuosavybę ir patogiai gyveno. Patapau namų draugu ir nė mėnesiui nesuėjus, netekau proto įsimylėdamas jauniausiąją, Mariją Luizę, merginą gležną, kaip leliją ir žavią, kaip burtininkę.

Vieną dieną, bevaikščiojant po riešutyną, kurį tamsta matai, jai pareiškiau savo jausmus, o mergaitė man prisipažino. Prisimenu akimirką: pavakarys, iš aukštumų matyti Cachapoalio išrangyta tekmė, kuri besiraizgydama sidabro siulais graužia plačiausią lovį, nusėtą mažomis salelytėmis, atrodančiomis milžiniškomis puokštėmis medžių, įsmeigtų į smėlį. Saulė tarsi ilsėjosi rožių guoly nuostabios prieblandos nepaprastame švelnume. Vaizdas žavus, bet niekad man neatrodė toks gražus, kaip kad aną dieną.

Tuoj po to oficialiai pasipiršau ir likau priimtas. Be abejo, aš buvau geras kandidatas.

Ir prasidėjo sužadėtuvių laikotarpis, taip pilnas gėrio ir malonumo. Tai buvo lyg pasivaikščiojimas gėlėmis nusėtu keliu, švelniam pavėsy, ramių ir vaiskių upokšnių pakrantėmis. Gamta patiekia netikėtų žavesių ir spalvų. Gyvenimas ėjo kaip sapnas.

Mane pažadino antrosios Marijos, Joanos žvilgnis. Tariaus atspėjęs joje, nustebęs, nepaprastą liūdesį, karčių išmetinėjimų ir priekaištų pasaulį. O žvilgsnis vis kartojosi, ištvermingas ir jaudinąs. Vieną dieną paklausiau:

– Kas tamstai yra, svainyte?

– Nieko, – atsakė, ir ilgai į mane žiūrėjo... o paskui pridūrė: – Gal būt šis tas... noriu mirti.

– Tamsta nori mirti?

– Taip, – ryžtingai atsakė, – noriu mirti pirm nei tamsta vesi Mariją Luizę.

– Vadinas, tamsta?..

– Taip, taip, ką nori, gali manyti, – ir greitai pabėgo.

Dalykas buvo keistas ir mano širdis apsivertė. Galvojau apie kažką, kas ligi anai akimirkai nebuvo suprasta. Pirmiausia, kad nuo nesenai, kiekvieną rytą, kai išeidavau pasivaikščioti, jeigu su mumis kartu nėjo Marija Joana, pasaulis nebebuvo toks linksmas, nei dangus toks gražus. Prisiminiau, kad pastaruosiuose sapnuose mano mylimosios pavidalas iš lėto nyko ir susiliedavo su kitu, kad Marijos Luizės jaunuoliški ir gležnūs bruožai dilo, ir kad vėliau iškildavo griežtesni ir gražesni Marijos Joanos graikiškam profily.

Išeina, kad aš mylėjau šią pastarąją, o ne aną.

* Šienpjovių žvaigždyne trys žvaigždės turi trijų Marijų vardą. Vert. pastaba.

Per vasario 16-sios minėjimą Romoje Tautos himną giedant: min. St. Lozoraitis, kard. J. Pizzardo ir vysk. P. Bučys / Left to right: Lithuanian Minister St. Lozoraitis, Cardinal J. Pizzardo, and Bishop P. Bučys; they attended Lithuanian Independence ceremonies in Rome, Italy. K. Lozoraičio foto

Voice of America lietuviškos transliacijos pradėjimo ceremonija; iš kairės į dešinę: Voice of America Š. Europos sk. viršininkas Robert A. Bauer, Valstybės Departamento Viešųjų Reikalų Rytų Europos sk. valdininkas J. Kolark, Tarpt. Transliacijų Operacijų sk. viršininkas A. Puhan, Lietuvos ministeris P. Žadeikis, Tarpt. Transliacijų Viršininkas F. D. Kohler, Lietuvos Vice Konsulas New Yorke A. Šimutis ir Valstybės Departamento Pabaltijo Reikalų Sk. Viršininkas Dr. H. C. Vedeler.

Piktadariškai nusiteikęs, pasiryžau veikti. Pradėjau kaltinti mano sužadėtinę prasimanytais iškraipymais, šaltumu, netvarkingumu, kuriuos priskyriau jos žaliai jaunystei.

Pradėjau kalbas su Marija Joana, atsitolinau nuo anos, ir vieną dieną abu parpuolėme, antroji ir aš, prie motinos kelių, išpažindami meilę ir prašydami malonės.

Gali būti, kad nerado tyrų ir pateisinamų priežasčių, nes tik vėliau sutiko su pakaita ir anoji pirmykštė idilija netrukus pražydo iš naujo ir savo džiūgavimą paskleidė po visas apylinkes. Atsinaujino laimė ir pasikartojo sapnų apžavai.

Šį sykį mane pažadino Marijos Rožės žalias žvilgsnis. Jis buvo lyg spindulys, besklindąs per stiklą, apnuodytą kobros nuodais. Kai ji į mane atkreipdavo savo akis, savo du smaragdus, jos šiurkščiai ir nelemtai spinduliavo; jas įbesdavo į mane lyg norėdama nutrenkti, ir tuoj nukreipdavo į šalį su paniekos išraiška.

Vieną dieną ją paklausiau:

— Marija Rože, atrodo, kad tamsta pyksti ant manęs, o aš nežinau kodėl.

— Aš pykstu ant tamstos? Ir ko?

— Dėl to aš ir klausiu.

— Aš nieko bendra neturiu su tamsta, — atšovė paniekinančiai, betgi vėliau, kiek sušvelnėjusi, pasakė:

— Gal būt dėl to, kad aš nemeilikauju, kaip Marija Joana? Bet ji taip daro, nes yra tamstos sužadėtinė, tamstos antroji sužadėtinė...

Aš palenkiau galvą, pritrenktas to posakio "tamstos antroji sužadėtinė", kuris nuskambėjo, kaip aštrus apkaltinimas mano nepastovumo, o ji tęsė:

— Aš negaliu būti tamstai meili ir lipšni; kiti gali pagalvoti, jog aš bandau pakartoti Marijos Joanos komediją. Be to, mano mama tolydžio man sako: — Žiūrėk, aš bijau, kad vieną gražią dieną nelauktai pasirodys Ventura su kita nauja daina, pasakydamas, kad jo pasirinkimas nebuvo tikslus, kad Marija Joana dar tebėra labai jauna, ir kad jo namams reikalinga pilnutinio sugebėjimo moteris, kad jis įstengė išlukštenti savo jausmus ir nusistatyti, jog jam reikalinga žmona, turinti širdį savo vietoje ir daugiau sielos.

— Tamstos mama, — atsakiau, — daug galvoja... O ką gali žinoti?

— Tikrai? — prašnabždėjo ji. — Pasiruoškite!... — Ir stipriai į mane pasižiūrėjo, o jos žaliame žvilgsnyje spindėjo žalios vilties garsai.

Mano širdis antru sykiu pašoko.

— Karamba! — pertraukė burmistras, — tamstos širdis, don Ventura, buvo tikra balerina.

Don Ventura nusišypsojo ir tęsė:

— Pastebėjau, kad kai nematydavau Marijos Rožės, laukai atrodė paniūrę ir

Chicagos lietuvių tremtinių bendruomenės atstovai pagerbia konsulą Dr. P. Daužvardį, įteikdami jam simbolinę dovaną / The Chicago Society of Lithuanian Refugees gathered at ceremonies honoring Consul Daužvardis.
A. Gulbinsko foto

Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų suvažiavimas New Yorke II. 24-25 d. / The Lithuanian-American Society of Engineers and Architects Convention at the New Yorker Hotel, New York, Feb. 24-25.
Don. Šulaičio foto

dangus nebetoks žydras. Mano paskutiniuose sapnuose regėjau Marijos Joanos lepų siluetą įgijant švelnumo bruožus, kai josios ūgis majestotingai didėjo, ir kad josios veidą pagyvino keistas spindėjimas akių, leidžiančių žalius spindulius.

Pasirodo, kad aš mylėjau Mariją Rožę, o ne Mariją Joaną.

Bet šį sykį man brangiai atsėjo krypties pakeitimas. Bet ko nepajėgia vyras, jeigu jį stumia valia ir meilė?

Mėnesiui praslinkus, aš ir Marija Rožė kartu parpuolėme prie ponios kojų, išpažindami antrą klaidą ir prašydami naujo atleidimo.

— Tamsta, ponia Ignacija, neturi ko stebėtis, — pastebėjau, — nes tai esi iš anksto numačiusi. Be to, visa palieka tarp mūsų!

—Sudievu! Tai tuo tamsta remiesi?! — paklausė. — Taip išsitariau bejuokaudama, visai negalvodama, kad taip galėtų atsitikti, nes tai atrodo pasityčiojimas ar vaikų žaislas.

Aš parodžiau iškalbingumo stebuklus

ALT pirm. L. Šimutis kalba į termtinių atstovus Chicagoje. / Lithuanian-American Council Chairman L. Šimutis addresses a Lithuanian refugee gathering in Chicago. A. Gulbinsko foto

Lietuviai menininkai (iš kairės į dešinę) sol. Baranauskas, smuikininkas Matiukas, op. sol. Dambrauskaitė ir muz. Kučiūnas išpildę programą liet. tremtinių atstovų suvažiavime Chicagoj. / Lithuanian artists who performed for the Lithuanian Society of Refugees in Chicago. A. Gulbinsko foto

Operos solistė A. Dambrauskaitė su operos solistu A. Braziu (dešinėj) ir muz. J. Byansku Chicagoje.

ir, nepaisant visų atsikalbinėjimų, pagaliau nugalėjau ponios pasipriešinimą ir pamatuotą baimę.

— Gerai, — galiausiai pasakė ponia, — bet dabar viską sutvarkysime tuoj pat. Norėčiau tikėti, kad tamstos pasiryžimas yra galutinis, ir todėl vestuvės turi įvykti galimai greičiau. Tam reikia laiko tiek, kiek reikalinga paruošti nuotakos drabužiams.

— Puiku! — atsakiau.

— Tačiau žengsime atsargiai. Mes turime iš ko gyventi, bet nesame turtingos daryti dideles bereikalingas išlaidas. Mergaitei paruošti man reikės išleisti daugiau kaip pusantro tūkstančio pezų. O jeigu, man viską supirkus, tamsta vėl apsigalvosi?

— Ne, ponia, to niekad nebeatsitiks! — nuoširdžiai sušukau.

— Drauguži, esi įrodęs, kad pastovumas nėra tamstos geriausia dorybė. Taigi, man reikalinga garantija: tamsta užstatysi tūkstantį pezų. Jungtuvėms įvykus, aš juos sugrąžinsiu, ir būkite palaiminti!

— Labai gerai, — atsakiau ir sekančią dieną įteikiau poniai pinigus.

Ponia nuvyko į Santiago, o dvidešimčiai dienų praėjus, paslaptingai įvedė mane į salioną. Ten, išdėlioti ant kėdžių ir sofų, gulėjo skaitlingos nuotakos drabužių dalys. O tarp dviejų ar trijų suknelių — nuotakos suknelė.

— Gražios, ar ne, — paklausė ypatingai besišypsodama.

— Taip, — atsakiau truputį nustebęs. — Visgi man atrodo, kad tos suknelės yra pernelyg didelės Marijai Rožei; man atrodo, kad jos pasiūtos pagal tamstos išmieras.

— Visiškai teisingai, — atsakė ji, — nes prašiau pasiudinti sau, ir dėl labai paprastos priežasties: pirmiausia tamsta manęs prašei Marijos Luizės, paskui Marijos Joanos, o tuoj netrukus Marijos Rožės — visas tris Marijas. Paskui tamsta jas

Jau niekad tu nepasakysi...

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

Jau niekad aš nesužinosiu, jau niekad tu nepasakysi,
Kodėl tokia miela buvai, iš kur tiek meilės tau akyse,
Jau niekad neišpins kasų sugrubę tavo pirštai,
Nepasakysi man, kodėl čia žemėj visa miršta,
Jau negirdėsi Tavo pačios išmokytų poterių iš mano lūpų
Nepasakosi jau, kaip angelai danguje suklupo,
Ir ašaros jau nenubrauksi, nei skundo neužgniauši,
Ar duonos, meilės man netrūksta, – nepaklausi . . .
Nebarsi Tu manęs, nors Dievo neklausyčiau,
Kas gera ir kas pikta, jau nepasakysi;
Ir niekad jau negrįši, nė su gervėmis pavasarį,
Tave ir žodžius tavuosius jie užkasė,
Gal džiaugias, kad viena likau kaip pirštas, –
Bet vieno klausiu, kodėl ir mamos miršta,
Ar nepasakysi? . . .

20 metu scenos darbo

E. KARDELIENĖS SUKAKTIS

Lietuvos okuppacijos, sugriovusios mūsų valstybinį gyvenimą, negailestingai sunaikino ir visa, kas buvo per 20 metų lietuvių tautos puoselėta ir ugdyta. Neišvengė šio likimo ir mūsų teatras: didelė dalis jo geriausių jėgų paliko savo kraštą, ir pasirinko tremtį laisvuose kraštuose, negu okupanto jungą savo krašte.

Viena iš tokių žymiųjų Lietuvos teatro jėgų yra Elzbieta Kardelienė, Lietuvos operos solistė, dabar gyventi Kanadoje ir šiuo metu švenčianti scenos darbo 20 metų sukaktį.

E. Kardelienė (Raciborskytė), gimusi ir pirmąsias vaikystės dienas praleidusi Rusijoj, iš mažens nesiruošė profesiniam scenos darbui, tačiau ji jautė didelį palinkimą scenos menui ir, kiek sąlygos leido, dalyvavo meno parengimuose.

Nenorėdama likti tik mėgėja, E. Kardelienė įstojo į Kauno konservatorją, kur pas geriausius to meto mūsų profesorius per 8 metus baigė visą kursą ir operos klasę.

Lietuvos valstybės operon ji buvo priimta 1930 metais, laimėjusi konkursą. Nuo to laiko prasidėjo E. Kardelienės tikrasis darbas scenos mene. Ji dainavo 22 operose pagrindines roles ir pasirodė daugiau kaip 600 spektaklių. Taip pat be operos E. Kardelienė yra davusi programą koncertuose bei dainavusi įvairiuose parengimuose.

Tremty, Vokietijoj, ji dalyvavo Lietuvų Tremtinų Operoje ir davė apie 100 koncertų įvairiuose miestuose.

Atvykusi į Kanadą ji neapleidžia savo dainos meno – per trumpą laiką ji jau spėjo dainuoti įvairiuose koncertuose ir šiaip įvairiomis progomis apie 100 kartų. Jos sukaktuvinis koncertas įvyksta balandžio 14 d. Montrealy. Šiam koncertui ji yra paruošusi programą, kurios pirmąją dalį sudaro lietuvių kompozitorių kūriniai ir liaudies dainos, o antrąją - pasaulinių kompozitorių geriausi kūriniai: dainos ir operų arijos. *D. A.*

---

pametei vieną po kitos, ir kadangi mūsų šeimoje nebeliko daugiau Marijų kaip tik aš, nes vadinuos Marija Ignacija – pagaliau tariaus, kad viskas pasiliktų tarp mūsų – tamsta baigsi pasipiršdamas man.

Po to don Ventura ilgą laiką tylėjo.

– Ir? – paklausiau jį.

– Kągi galėjau bedaryti? Truputį iš baimės netekti anų pinigėlių, o labiausiai dėlto, kad ponia man pasirodė kaip išmintinga moteris su aštriu sąmojum ir kaip maloni santrauka anų trijų puikių merginų, sutikau... ir galų gale turėjau pasitenkinti ta, kuri turėjo būti mano uošve!

Išvertė *P. Gaučys*

Vakarų Autralija / V. Ratas

W. Australia, a woodcut by V. Ratas

JAKŠTAS IŠVARĖ VAIŽGANTA

M. VAITKUS

(Tęsinys iš Nr. 2)

— O ką? ar negalėtumete Jūs man tų laikraščių iš prelato paskolinti? — nedrąsiai klausia vyras

— Ne. Nei Draugijos valdyba, nei jos pirmininkas prelatas Dambrauskas tų retenybių niekam į namus neskolina, vien leidžia juos ten pat studijuoti bei rašytis ištraukas ant stalo šalia spintos.

Sruogai veidas dar labiau apsiniaukė.

— Matyt, nieko iš to neišeis, — iš lėto sako jis.

— Kodėl gi? Argi Tamstai taip jau svarbu gauti komplektus parsinešti namon? Jukgi galėtumei ir ten pat, pas Jakštą, nusirašyti ką tinkamas.

— Taip tai taip.. Tik, žinote, man ne taip jau patogu eiti pas Jakštą.. Juk esava vienas prieš antrą gan aštriai rašę.. —

Suprantu. Taip, nebūtų dabar jiem lengva susitikti.. Bet ką gi? Argi jau dabar du literatūriniai oponentai taip ir turės amžinai vengti susitikti. Tad ir kalbinu Sruogą:

— Nejaugi Tamsta bijotumei Jakšto, Tamsta, toks smarkus slibinas!

— Bijoti?. Ne.. Betgi.. nejauku..

— Nė nepaisyk to jausmo! Jakštas yra džentelmenas, dargi tiesiog aukso širdies žmogus —eik pas jį stačiai ir drąsiai — bus viskas gerai!

— Taip tai taip.. Bet.. patys suprantate: nėra tai lengva...

— Žinote ką? Pralotas dabar tarnyboj. Grįš tik pietums, po dvylikos. Turime ligi to dar bent pustrečios valandos. Tad eiva! Aš pristatysiu Tamstą prelato Magdutei, atidarysiu spintą — ir darbuokis sau ramiai, pasižiūrėdamas kartkartėmis į laikrodėlį.

Dainius sutiko. Matyti, gėdijos pasirodyti ir to bijąs.

Magdutė priėmė mudu maloniai. Paaiškinau, ko norime, — ir ji paliko mudu valgomajame. Įleidau Sruogą į spintą, padėjau surasti, ką reikiant, pasodinau prie stalo ir grįžau į savo butą prie darbo. Bet kartkartėmis vis pažiūriu pro langą, kas ten daros praloto valgomajam.. Mat, visi mano langai žiūri priešpriešiais iš aukšto į praloto langus (antrame aukšte).

Iš pradžių matau vis tik tiek: Sruoga, giliai nusilenkęs, sėdi prie stalo, antsikvempęs ant atskleistos didelės-didelės knygos, ir įsirėmęs skaito bei rašo... Bet štai apie 11 valandą visai netikėtai savo dirbamajame kambary pasirodė prelatas.. Taip anksti grįžęs! Kad jį kur!.. Tiesa, nuo dirbamojo iki valgomojo yra tarpas.. Bet kas, jei prelatui prireiks pereiti per valgomąjį?..

Tad nebeatsitraukiu nuo savo lango.. Ir iš tikrųjų, štai kažkuris nelemtas vėjas neša Jakštą tiesiai.. į valgomąjį.. Kad jį bent kelios kapos žvirblių!.. Juk gali kilti koks nemalonumas mano įvestajam, o gal ir prelatui! Man tai būtų lygiai nemalonu, kaip jiem.. Tad kibte prisikibęs seku akimis..

Ryžtai, kaip paprastai, Jakštas atidaro valgomojo duris.. Sruoga pakelia galvą — duryse, it vaiduoklis, kas gi toks?.. nagi, pats Jakštas, gyvas, su dūšia ir kūnu!.. Žiūriu — Sruoga tvykst išraudo, kaip jaunavedė.. Kaip spyruoklė, kilstelėjo nuo stalo visu savo ūgiu ir pagarbiai nusilenkė.. Jakštas, akis pastatęs, valandėlę spokso į nelauktą svečią.. Paskui, susigriebęs atsako mandagiu linktelėjimu. "Audra dar nepratrūko — dėkui Dievui!" manau sau.. Regiu — Sruoga kažką sako — matyt, aiškinas, ko ir kaip čia patekęs.. Jakštas šypteli, kreivokai. Sruoga irgi gana saldrūgščiai.. Jakštas kažką sako — matyti, kviečia ir toliau darbuotis, o pats, linktelėjęs, eina į virtuvę.. Sruoga vėl sėdas ir, atsipūtęs ima, skaityti milžiniškąją knygą..

Dabar galime jį čia ramiai palikti (nieko blogo jam nebeatsitiks), o patys grįžkime į tą pačią kryžkelę, kur palikome tai, apie ką antraštėje buvome pasižadėję papasakoti.

Atseit, sėdžiu aa. Aleknos salione, prie buvusiojo jo stalo, ir ramiai klausausi puse ausies, kaip ten triukšmauja tas mielasis Jakštas, šį kartą ypačiai smarkiai. "Matyt, pasitaikė koks ypačiai akiplėšiškas valkata. Bet niekis. Išsinoraus prelatas ir atlyš. Užtrenks duris ir pragiedrėjęs nueis prie savo knygų bei popierių — ir nebeteks šiandien Magdutei nei ki-

(Perkelta į 14 psl.)

Philadelphijos, Pa., lietuvių vyrų ir moterų oktetai radiofone, minint vasario 16-ją / Philadelphia, Pa., men's and women's octets broadcasting on Lithuanian Independence Day, Feb. 16.

A. Stankaus foto

"Buhalterijos klaidos" vaidintojai Bradforde (Anglija). 50.10.22. Sėdi Liutkevičius, Šukytė, Juozapavičius; stovi Paseckai, Babinskienė, režisorius Čiegis, Pauliukonis, Šukytė ir Čepulis / Bradford, England, Lithuanian actors, who staged the popular play "Book-keeper's Mistake".

B. Brazdžionio foto

„Amerika pirtyje“ Brooklyne

Gražiame Lietuvos pajūrio miestely, Palangoje, 1899 metais pirmą kartą buvo suvaidinta Keturakio 3 veiksmų komedija "Amerika Pirtyje". Šis veikalas slaptai buvo vaidinams Lietuvoje caro priespaudos laikais, ir jis neliko pamirštas iki šių dienų. Štai Brooklyno Lietuvių Vaidintojų Trupė vasario 25 d. ukrainiečių salėje tą veikalą pakartojo, atžymėdama 50 metų sukaktį.

*

Pro Amerikos vartus — New Yorką — praėjo daug lietuvių profesionalų aktorių. O ir šiaip čia jų buvo nemažai, bet visi pasklido po Amerikos plotus, ir New Yorko lietuvių kolonija kaip neturi savo teatro, taip neturi. Iš tremties atvykęs buvęs Vilniaus teatro aktorius Antanas Škėma buvo surinkęs mėgėjų būrelį, bet neilgai trukęs pats išvyko Chicagon, į ten organizuojamą teatrą. Likę vieni būrelio dalyviai nepametė entuziamo, bet pasikvietė buv. Kauno teatro aktorių Vitalį Žukauską į talką. Šis gyvas ir judrus vaidyla, jau suspėjęs pasižymėti ir Amerikos lietuvių kolonijose su savo linksmais, jumoristiniais pasirodymais. Manyta, kad komedijos pastatymui jis gerai tiks. V. Žukauskas į grupės veiklą pažiūrėjo rimtai ir pradėjo studijinį darbą, užtrukusį apie metus laiko. Tarenai ir balsui patobulinti jis pasikvietė op. sol. V. Ivanauską, davusį nemažai pamokų. O ir šiaip ką pagaudamas iš kitų savo kolėgų, užklystančių į Brooklyną — H. Kačinską, J. Palubinską, A. Gustaitį — tempdavo įstudiją ir dirbdavo kartu. Nežiūrėdami nuovargio, po dienos darbų fabrike, režisorius ir vaidintojai dirbo kantriai, dažniausiai iki vidurnakčių.

Tokia trumpai yra Brooklyno Vaidintojų atsiradimo istorijėlė.

*

"Amerikos Pirtyje" dekoracijas darė dail. Č. Janušas. Vaidino: Bekampį H. Dūda, Bekampienę L. Kašiubaitė, Agotą A. Mikulskytė, Vincą A. Zelenkevičius, Antaną V. Zebertavičius, Faibciką V. Kidolis, piršlį R. Kežys ir piemenuką A. Ratkelis. Visi vaidintojai savo uždavinį gerai atliko. Senosios kartos žiūrovai jautriai prisiminė ano senojo Lietuvos kaimo laikus, o jaunieji pamatė, kokio skirtumo dabar esama. Spektaklis turėjo užtarnauto pasisekimo. Publika gausiai plojo, o režisorius V. Žukauskas buvo apdovanotas gėlėmis. Publika salėje netilpo, ir nemažai turėjo grįžti spektaklio nematę.

*

Kiek kartu per 50 metų "Amerika pirtyje" buvo suvaidinta, sunku pasakyti.

Scena iš "Amerika Pirtyje" / A scene from the Lithuanian play "Amerika Pirtyje", produced by Brooklyn Lithuanians. Don. Šulaičio foto

Jos autorius Keturakis - Juozas Vilkutaitis mirė 1948 m. Vokietijoj ir palaidotas Augsburge. *U. P.*

Brooklyno vaidintojų trupė, pastačiusi "Amerika Pirtyje" su savo vadovu V. Žukausku vidury. / Principals in the Lithuanian play "Amerika Pirtyje", presented in Brooklyn, N. Y., Feb. 25 Don. Šulaičio foto

Iskilmes Baltimoreje

Pagal LRKF kongreso nutarimą prajusiais metais Pittsburghe šiais metais visose lietuvių kolonijose bus minima Lietuvos krikšto 700 metų sukaktis. Pirmasis žymesnis šios sukakties paminėjimas įvyko vasario 4 d. Baltimorėje, kuri suruošė šv. Alfonso lietuvių parapija. Minėjime dalyvavo visi aukštieji vietos dvasinės ir civilinės valdžios atstovai, kaip arkivyskupas Keough, Marylando gubernatorius T. R. McKeldin, Baltimores miesto meras T. D'Alesandro, senatorius H. O'Conor, senatorius J. M. Butler, Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone patarėjas J. Kajeckas ir k.

Lietuvos krikšto sukakties paminėjimas buvo sujungtas su lietuvių tremtinių padėka NCWC už suteiktą pagalbą atvykstant į Ameriką.

Pamokslą pasakė arkivyskupo kancleris kun. John Duggan. "Nepaprastai tinka", kalbėjo jis, "kad, kviečiami jūsų gerbiamo klebono, susirinkome šiandien iškilmingų šv. Mišių, laikomų Jo Ekscelencijos Arkivyskupo, paminėti Lietuvos katalikišką krikštą prieš septynius šimtus metų ir tuo pačiu laiku jungtis su jumis, tremtiniai, padėkos giesmėse ir maldose už tas malones, kurias jums Dievas suteikė, įskaitant ir tą vaišingumą, kurį jūs radote Marylando steite ir Baltimorės mieste." Toliau jis paminėjęs sunkų gyvenamąjį laiką ir pareiškęs įsitikinimą, kad "Kristus laimės prieš tamsiąsias jėgas", kalbėjo: "Jūs, kurie atvykote iš senosios tėvynės - Lietuvos, kuri buvo apkrikštyta prieš septynis šimtus metų, gal dabar mums padėsite išsilaikyti tikėjime į Dievą. Jūs pasinaudojote duosnumu bei geraširdingumu NCWC, vadovaujamos mūsų J. E. Arkivyskupo. Jūs, kurie nedrįstate parodyti savo dėkingumo, galite tai geriausiai padaryti gyvendami katalikiškai. Geras jūsų pavyzdys darbe ir namie, tikrai gražins Dievą į Amerikos gyvenimą. Jūsų klausymas šv. Mišių ir dažnas priėmimas Sakramentų, ko mes buvome liudininkai šį rytą, bus geriausias atsilyginimas už šio krašto vaišingumą... Jūs, kurie matėte ištikimas sielas atpuolant dėl gundančių pažadų aukso, pasaulio garbės ir neįmanomų utopijų, padėkite mums būti drausmingais ir tikinčiais dabartiniuose mūsų bandymuose. Mes esame jūsų skolininkai, nes jūs esate tarnai kenčiančio Kristaus, kuris davė mums brangią progą būti antra Veronika ir Simonu Kyrenėčiu, kai jūs buvote savo sunkioj kelionėj, nešdami taip drąsiai ir viltingai savo kryžiaus naštą."

Visų šių iškilmių organizatorius buvo šv. Alfonso parapijos klebonas kun. dr. L. Mendelis.

———

Vaizdai iš pamaldų minint 700 metų Lietuvos krikšto sukaktį Baltimorėje. / Church services commemorating the Christianization of Lithuania and babtism of her king, Mindaugas, 700 years ago. The ceremonies were held in St. Alphonse Church, a Lithuanian parish in Baltimore, Md.
Viršuj — Top:
Pirmoj eilėj (už berniukų) iš kairės į dešinę - senatorius Herbert R. O'Conor, Mrs. O'Conor, teisėjas Michael Manley ir Baltimorės burmistras Thomas A'Alesandro; antroj eilėj - US Marshall Richard O'Connell, adv. Nadas Rastenis ir prokuroras Thomas Gray. Vyray su juostomis - Kolumbo vyčiai. / Second row, left to right: Senator H. R. O'Conor, Mrs. O'Conor, Judge M. Manley, Mayor T. D'Alesandro; third row: US Marshal R. O'Connell, Attorney N. Rastenis and Assistant Attorney T. Gray.
Apačioj — Bottom:
Pirmas **iš dešinės** - Marylando gubernatorius Thodore R. McKeldin; tretysis - senatorius John M. Butler su dviem sūnumis. / Standing from **right** to left: Governor T. R. McKeldin, and Senator J. M. Butler with his two sons
Photos by Bruno Studio

Iškilmingos pamaldos šv. Alfonso lietuvių bažnyčioje Baltimorėje, Md., Lietuvos krikšto 700 metų proga. Solemn High Mass is celebrated in St. Alphonse Lithuanian Church, Baltimore, Md., The services honored King Mindaugas conversion to Christianity 700 years ago.
Photo by Bruno Studio

700 metų Lietuvos krikšto sukakties minėjimo Baltimorėje dalyviai / The participants who took part in the commemoration of Lithuania's christianization 700 years ago; the ceremonies were held in Baltimore, Md., Feb. 4.
Photo by Bruno Studio

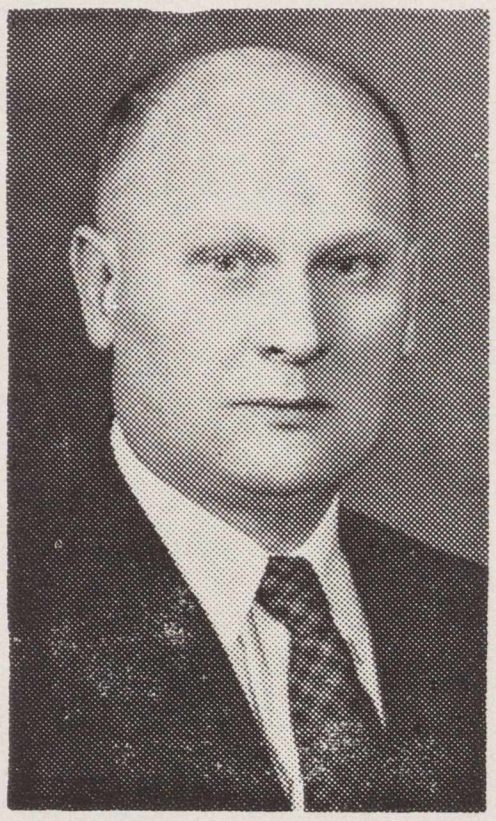

Matas Zujus, 25 metus redaguojąs savaitraštį "Garsas" Matas Zujus, Editor of the Lithuanian weekly "Garsas". This year marks his 25th anniversary of editorship.

25 METAI SPAUDOS DARBE

MATO ZUJAUS SUKAKTUVĖS

Amerikoj lietuvių spaudos darbas yra viena iš nedėkingiausių ir nepelningiausių sričių. Todėl joje paprastai dirba tik

Dėl to Mato Zujaus sukaktis redaguoziastai ir pasišventėliai.
didieji lietuviško spausdinto žodžio entujant 25 metus "Garsą" yra reikšmingas įvykis lietuvių laikraštijos gyvenime.

Matas Zujus yra senas spaudos darbininkas. Jis jau 1914 metais pradėjo dirbti "Draugo" redakcijoj. (Į Ameriką jis atvyko 1913 metais). Po to jis dirbo "Kataliko" redakcijoj. 1916 m. jis perėmė redaguoti "Vytį", kuris išaugo į stambų, dvisavaitinį žurnalą.

1920 metais jis išvyko Lietuvon. Puolant lenkams, jis įstojo į Lietuvos kariuomenę, Karo Mokyklon. Kai kurį laiką dirbo " Kario" redakcijoj. Paskui, baigęs karo tarnybą, dirbo Kaune ėjusiame katalikų dienrašty "Laisvė".

Kai 1923 metais M. Zujus grįžo į Ameriką, iš karto vėl ėmė dirbti "Draugo" redakcijo, bet netrukus grįžo į "Vyties" redaktoriaus kėdę, kurioj išbuvo penkeris ir pusę metų. Po to, 1926 metais balandžio 1 d. perėmė L. R. Katalikų Susivienijimo Amerikoje oficialaus organo "Garso" redagavimą, kur tebedirba iki šios dienos.

Tokiu būdu M. Zujus, švęsdamas 25 metų "Garso" redagavimo sukaktį, kartu gali pasidžiaugti ir jau 37 metų spaudos darbo sukaktimi.

Be spaudos darbo M. Zujus taip yra aktyvus darbininkas lietuviškame visuomeniniame darbe.

Matas Zujus yra gimęs 1892 metų rugpiūčio 14 d. Čiudiškių kaime, Klebiškio valsč., Marijampolės apskr. Mokėsi Prienuose, Seinuose, Kaune ir Valpraiso, Indiana.

J. Bernota, "Lietuvių Dienų" atstovas Waterbury, Conn.,kai jis lankėse Pacifiko salose. / J. Bernota, representative of LD in Waterbury, Conn.

Lietuvių skyriaus atstovai Tarptautinėje Pabaltijo Tautų parodoje Buenos Aires, Argentinoje, 50.7.5. Iš kairės į dešinę - Skyriaus organizatorė O. G. Ožinskienė, A. Jablonskaitė, J. Burokienė, V. Malėlaite, B. Kerbelienė; antroj eilėj - E. Ryliškis, J. Vedegys ir "Argentinos Lietuvių Balso" leidėjas P. Ožinskas. / Representatives of the Lithuanian section of the Internatioal Baltic Exhibition held in Buenos Aires, Argentine.
K. Dobkevičiaus foto

JAKŠTAS IŠVARĖ VAIŽGANTĄ

(Atkelta iš 10 psl.)

tiems tarnautojams būkštauti smarkios audros.. O valkata tuoj atsities, kaip lendrė viesului praūžus, ir nužingsniuos stačiai prie mano durų. O man kas beliks? Ar visai neatsiliepti į skambutį, ar atidaryti ir, nieko nebeklausant nei nebesakant (juk Jakštas atliko jau reikalą tobulai), vien kyštelti kokį puslitį (tai pigiau, nei leistis į diskusijas), suprantamai šyptelėti vargo pelei, kaip auguras augurui ("girdėjau, suprantu, užjaučiu") ir mandagiai uždaryti duris po jo nosim.

Ir iš tikrųjų, nutrūko prelato balsas, trinktelėjo durys, pasigirdo skubūs žingsniai mano durų linkui, nervingai sučerškė mano skambutis.. Eit ar neit?.. Eit! Perdaug jau nepaprastas turėjo būti ten tas valkata: reikia ir man jį pamatyti.

Atidarau duris — ir ką gi regiu? Vaižgantą! "Labas, kanauninke! Kaip Jūs į mano pusę užklydote. (Vaižgantas pas mane šiaip jau retai tesilankydavo)? Tur būt, norėjote pas prelatą? Bet prašom, prašom!"

— Kaip tik ir buvau pas prelatą.. Bet jis štai mane išvarė! — sako Vaižgantas, žengdamas per mano slenkstį.. Ak, štai kodėl jis toks šį kartą keistas: toks iškaitęs, kaip iš pirties; tas gražaus kūdikio kio veidelis su žilais senio plaukais toks negandingas, kaip teisingai išbarto gimnazistuko.. Aš imu jį už alkūnės, veduos į salioną, sodinu į sofą, sangailiai sakau:

— Sėskis, brangusis Vaižgante, ir papasakok, kaip ten atsitiko. —

Jis gerėsingai puolė sofai į glėbį ir, atsipūtęs, ėmė pasakoti, taip, panie, vaižgantiškai, truputį poniškai nosiuodamas, lyg kalbėtų lenkiškai:

— Žinai, panie, užėjau aš pas jį... ir pats dabar nebegalėčiau pasakyti, kokiu reikalu (taip viskas išbyrėjo)... greičiausiai — širdies traukiamas... o pagaliau, velnias

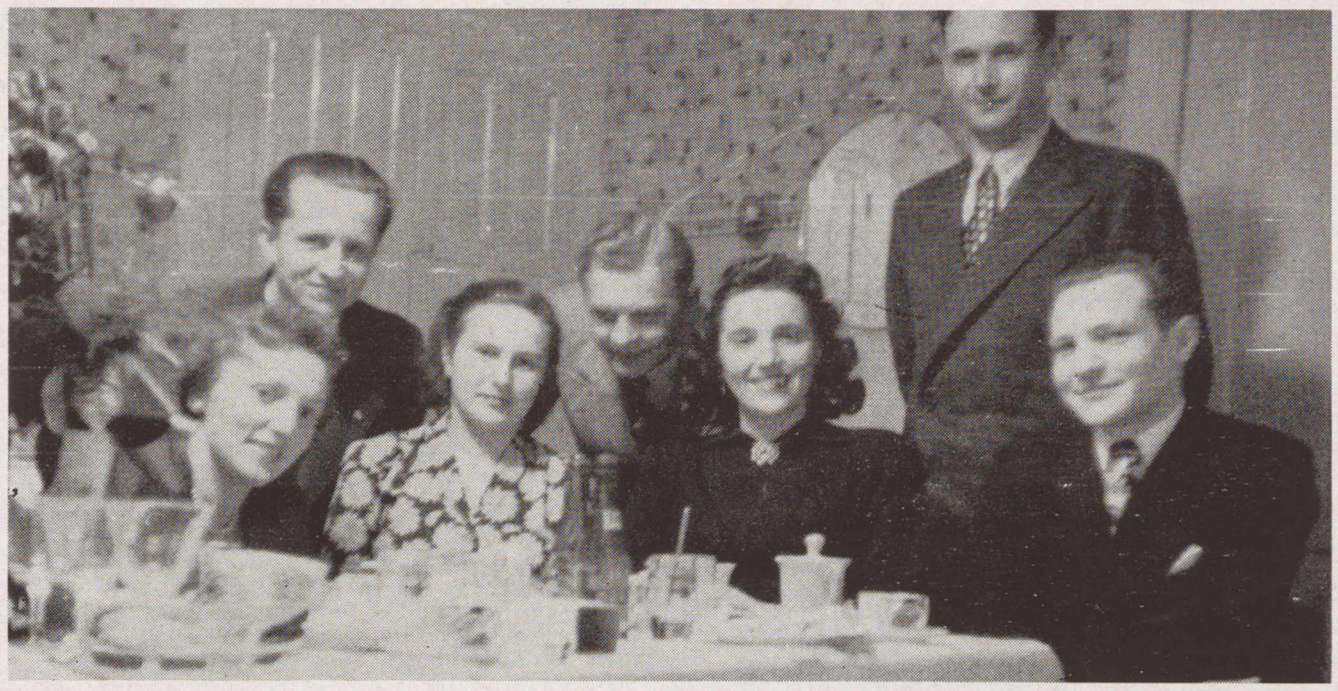

Solistė Pr. Bičkienė (antra iš dešinės) dainavusi Daytono, Ohio, vyčių suruoštame šv. Kazimiero šventės minėjime; šalia jos sėdi dr. A. Kisielius, skaitęs paskaitą. Antroj eilėj pirmas iš dešinės - "Lietuvių Dienų" redaktorius Daytone L. Valiukas. / Soloist P. Bičkienė with a group of Dayton, Ohio, Knights of Lithuania. She sang at a local St. Casimir's Day celebration.

žino, – gal ir pasikalbėti apie tuos nelemtus keturvėjininkus bei trečiafrontininkus... kurie juk irgi ne į užpakalį spiriami... o tikrai papūtė į mūsų seniai nevėdintą literatūros lūšną šviežio vėjo, gal kiek ir bezdalais atsiduodančio... na, šiaip ar taip – o ir pas juos jieškokime deimančiukų, panie, ir tikrai rasime... Na, po kelmų, kaip ten buvo taip, tik mudu su Jakštu užkliudėme ir Salį Šemerį su jo "Granata krūtinėje"... Čia tatai granata ir sprogo... tik ne Šemerio ir ne mano, ir, tur būt, nė vieno kito skaitytojo, tik Jakšto krūtinėje – kad jis pasišiaus, pašiaus! kad šoks man į akis, nelyginant opšrus! kad ims man galvą trinkti! "Kaip Tamstai ne gėda (šaukia)? Tamsta patriotas, kultūrininkas, kunigas, dargi pakeltas į kanauninko garbę – ir parašyk tu man tokią recenziją apie to jauno paleistuvio Šalio Šemerio klumpinę "Granata Krūtinėje", kurioje tas nepraustaburnis berniškai dainuoja apie moteriškus klūbus ir kitas tokias tokeles?! Juk tai – neatleistinas Tamstos nusikaltimas tautai, tikrajai kultūrai, dorovei, Bažnyčiai, Dievui tokį nešvarų, nuodingą šlamštą ne tik griežčiausiai nepasmerkti, bet dar bandyti kai ką ten iš priešakio ar užpakalio pagirti!... Fui!..."

Aš bandau teisintis, kad, girdi, panie, Šemerio Granatoj yra ir neblogų dalykėlių, kad karštakraujo išsišokimus papeikiau, kad jauno talento negalima glamžyti grubiom rankom, nes galima mirtinai palaužti.. Kur ten! Mūsų Maižiešius visai įsiuto:

– "Granatoj yra ir neblogų dalykėlių? Ir arklio mėšle esama vieno kito grūdo – argi tad padorus žmogus ims pats jį puoselėti ir kitiems teiks?! Karštakraujo išsišokimus papeikei? O ar paėmei gerą rykštę ir tinkamai išrašei išdykėliui pasturgalį?.. Jauno talento negalima glamžyti grubiom rankom? Na, pirma dar pažiūrėsim, ar iš viso yra tai koks talentas. O jeigu ir talentas, tai dar blogiau, kad tarnauja blogam ir ima moraliai nuodyti tautos sielą! Tad rykščių tokiam! rykščių, gerai išmirkytų sūriam vandeny su uksusu! Nebijok: nė vienas nenauda vaikėzas nuo doros rykštės nėr miręs! O talentas, jeigu jo esama, nuo šitokio išganomo masažo dar labiau suklestės.!.. Jeigu Tamsta, pasenęs ir pražilęs, tų dalykų dar nesupranti, tai labai liūdna, ypač kad ir toliau dar drįsti mokyti tautą!... Bet ne! kur nesuprasi – supranti, tyčia užsimerki, norėdamas įtikti ir prisimeilinti visokiems modernistams ir neturėdamas moralinės drąsos tarti tiesos žodį nedorybės skleidėjams!.. Ne! su tokiu Kristaus kunigu ir dar kanauninku, aš nenoriu nieko bendro turėti! Tad lauk iš mano buto! Lauk!"

Taip tatai ir išvarė... Kas dabar man daryti?.."

Čia vargšas Tumas, išliejęs širdį, nutilo, atlyžęs, ir liūdnai rymo...

Aš pasigerėdams žiūriu į tą mielą asmenį ir.. džiaugiuos. Džiaugiuos, kad turiu progą guosti už save žymiai vyresnį žmogų, o čia dar Vaižgantą! Džiaugiuos, kad tikrai pasiseks paguosti: pažįstu abu susipešusius: abu karštuoliai, greit įsiliepsnoją; bet abu taip pat linkę greitai atlyžti, vėl susitaikinti ir mylėtis, ne vien dėl to, kad tokia abiejų prigimtis, bet ir dėl to, kad abu ilgus metus tą laimingą prigimtį yra bandę tobulinti; todėl abu jau gailis pasikarščiavę ir abu jau trokšta vėl susigerinti. Dabar nuraminsiu kanauninką, o paskui nuėjęs – prelatą, papasakojęs jam, kaip Tumas gailis ir kaip norėtų prelatą aplankyti. Tad ir sakau sveteliui:

–Klausi Tamsta, kas daryti? Nagi, kol kas – nieko. Ypačiai – šiandien negrįžk pas Jakštą: duok jam laiko atlyžti; juk jį pažįsti: jis greitai užsidega, pasmarkauja – perdėdamas pasibara, parėkauja, gal net įžeidžia – o apsisukęs štai jau atlyžta, gailis perdėjęs ar įžeidęs ir trokšta susitaikinti ir būt geruoju. Tad grįžki sau ramiai namoliai, atsipūski ir pamiegoki; o rytoj ar poryt, kaip niekur nieko, vėl nueik pas Jakštą. Jis iš pradžių, žinoma, parodys rūstų veidą; bet žinoki, kad dūšioj jis džiaugte džiaugias. Tik jau padaryk, kas padarytina: juk pats jauti, kad Jakštas išpėrė Tamstai kailį ne visai be reikalo, – tad pirmiausia tarki Confiteor! mea culpa! o toliau – pamatysi, kaip visa eis sklandžiai. –

Taip ir buvo.

Kelheim, 1951.I.13

Rašyt. St. Zobarskas (centre) tarp įvairių tautų našlaičių vaikų, atvežtų iš Europos, kuriais rūpinasi United States Committee for the Care of European Children; St. Zobarskas čia dirba kaip patarėjas. / Refugee children of many nations (including Lithuanian) being cared for by the United States Committee for the Care of European Children. St. Zobarskas, Counsellor, is shown in the center.

Penki broliai Kavaliauskai iš Calumet City, Ill.; pirmoj eilėj sėdi Pranas, dalyvavęs 1944 m. invazijoj iš Anglijos į Prancūziją; Kazys, įstojęs savanoriu 1927 m., apvažiavęs visą pasaulį, po to išėjęs į atsargą, o dabar vėl pašauktas į laivyną; antroj eilėj stovi Edis, tarnavęs laivyno aviacijoj 2 metus; Jonas, ištarnavo Honolulu salose 4 metus ir Andrius tarnavo Pacifiko salose 3 metus. Visi Kavaliauskai gerai kalba lietuviškai, bet rašyti lietuviškai gali tik Kazys. Išskyrus Edį visi yra jau vedę, bet lietuvaitę žmoną turi tik Jonas. (Foto prisiuntė ir žinias suteikė J. Maksvitis, Calumet City, Ill.) / Kavaliauskas brothers who served in US armed forces during World War II.

Kanados lietuvio ukininko kiemas

Netoli Elk Point miestelio, šiaurės rytų Albertoje, Kanadoje, lietuvis Petras Joneliūnas turi savo ūkį, kurio kiemo nuotrauka matome žemiau šiame puslapy. Nuotraukoje matyti pats šeimininkas ir dalis jo gyvulių prie šulinio. Vanduo pompuojamas rankine pompe, įrengta budelėje. Žiemos metu pompa dažnai užšala ir tenka pilti karšto vandens, kad atšiltų. Kartais šaltis pakyla iki 60 laipsnių F, o 30 laipsnio šalčio žiemą yra nuolatinis dalykas. Gyvuliai prie šalčio yra įpratę ir visą žiemą išbūna lauke prie didelės šiaudų krūvos, už kurios pasislepia šaltam vėjui pučiant, o šiaudiais maitinasi. Į kiemą pareina tik atsigerti ir pamelžti. Nuotraukos kairėj pusė matyti tvartas su kluonu. Apatinėj jo daly laikomos kiaulės, teliukai, arkliai ir melžiamos karvės. Viršuj - pašaras. Antro aukštuo grindyse yra skylės su durelėmis, per kur pašaras nuemtamas tiesiog į ėdžias. Dešinėj pusėj matyti vištininkas ir porą namukų grūdams ir padargams laikyti. Grūdai laikomi namie tik pašarui, o kiti tuoj po kūlimo išvežami į elevatorius. Gyvenamo namo nuotraukoje nesimato; Jis yra toliau už šių pastatų ir turi savo kiemą.

P. Joneliūnas su šeimą į Kanadą atvyko 1939 metais. Anksčiau jis vienas kai kurį laiką gyveno Kanadoje ir buvo sugrįžęs į Lietuvą. *P. Vaitkūnas*

M. Balutienė (Lietuvos ministerio Londone Balučio žmona) su dukterim Ada Balutyte-Rozenblatiene ir jos vaikais Rima ir Dara pakeliui į Kanadą.

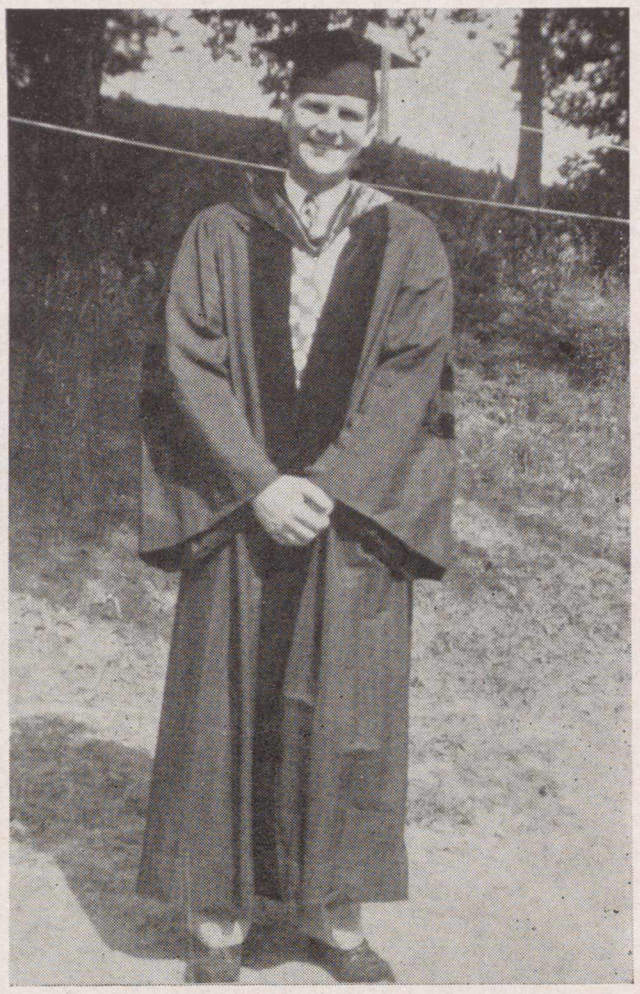

Phillip Stoškus, gavęs daktaro laipsnį Iowos universitete. Jo tėvas Kazys Stoškus gyvena Downey, Calif. / Phillip Stoškus, Ph. D. graduate of Iowa University.

Lietuvio ūkininko Petro Joneliūno sodyba Kanadoje (plačiau žiūr. aprašymą šiame puslapy). / Winter on a Lithuanian farmstead in faraway Alberta, Canada. Farm is owned by Petras Joneliūnas.

P. Vaitkūno foto

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

Ed BARTKUS ir EL. VARKALYTĖS šaunios vestuvės įvyko balandžio 15 d. Jie abu gyvena Los Angeles, Calif. ir yra LD skaitytojai bei rėmėjai. Linkime daug laimės.

Edw. YADSENA, Hermosa Beach, Calif., kovo 4 d. užsimušė per lėktuvo katastrofą. Jis buvo pilotu privačioje lėtuvų kompanijoje. Jis buvo LD skaitytojas ir dalyvaudavo lietuvių parengimuose.

Kazys STOŠKUS, Downey, Calif., balandžio 7 d. šventė savo gimtadienį. Sveikiname ir linkime daug sveikatos.

Adv. A. SHELEDIN, Glendale, Calif., kalbėjo Anonymus Alcoholicus klubo susirinkime Palm Springs, Calif.

Mr. ir Mrs. Frank KAZY, Detroit, Mich., nusipirko namus San Gabriel, Calif., ir apsigyveno.

Adv. H. TUMAS su žmona Elena, neseniai atvykę iš tremties, gavo darbą ir apsigyveno Burbank, Calif.

Mrs. E. VENCKUS, Los Angeles, praleidusi atostogas Chicagoje, apsigyveno N. Hollywood, Calif.

NAUJOS KNYGOS

Genevieve-Irene Židonis, O. V. DE MILOSZ, sa vie, son oeuvre, son rayonnement. Išleido Olivier Perrin Editeur, 198 Boulevard Saint-Germain, Paris, 294 ps.

Juozas Krūminas, NAKTIS VIRŠUM ŠIRDIES, apysaka. Išleido Gabija, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 141 psl. Kaina $1.50. Tiražas 1500 egz. Gaunama pas leidėją ir platintojus.

1951 — DIRVOS DIENRODIS—KALENDORIUS 1951 METAMS. Nemokamas priedas DIRVOS prenumeratoriams; atskirai perkant 50c. 96 psl.

Forty-six relief packages for DP camps overseas were packed by the Lithuanian Care and Relief Club in Waterbury, Conn., as a commemoration of the 33rd anniversary of the declaration of independance by Lithuania. The quota had been set at 33 packages, but when the group completed the packing there were 46 packages ready for shipping to needy Lithuanians in Europe. Shown in the photo are, seated, left to right, Mrs. Margaret Senkus, Mrs. Joanna Sluoksnaitis, and Mrs. John Lapinskas. Standing are: Vladas Janušauskas, Dr. Mathew J. Colney, Mrs. Colney and Bronius Duda. The dolls in the photo are gifts sent to the club by DPs who made them. / Waterbury, Conn. lietuvių šalpos klubas paruošęs 46 paketus pasiusti lietuviams tremtiniams Europoje. Merideth Photo

LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY SYMBOL OF FREEDOM

Statement by Edward W. Barrett, Assistant Secretary for Public Affairs, delivered at the opening of Lithuanian language broadcasts over the Voice of America, Feb. 16.—Ed.

It gives me particular pleasure to participate in the opening of the Lithuanian language transmission of the Voice of America, on this day, February 16, when Lithuanians and their many friends everywhere are celebrating Lithuanian Independence Day.

The people and the Government of the United States, through these broadcasts, will seek to convey the genuine interest and concern which they take in the welfare of the Lithuanian people. The concern which is felt for the position of the Lithuanian people is not new. It was forcefully expressed in a statement issued by the United States Government on July 23, 1940. On that date, the United States Government issued the following declaration:

During these past few days the devious processes whereunder the political independence and territorial integrity of the three small Baltic repub-

(Continued on Page 22)

Mrs. Joseph Miksis, Michigan City, Ind., cooks for pleasure, her own and her guests'. Here she places a typical Lithuanian meal on the table. Her roast is veal. To the left in the rear is the potato Kugelis. To the fore is the jelled pigs feet, a tall cake and a loaf of homemade bread. / Marija Mikšienė, Michigan City, Ind., yra didelė lietuviškų valgių mėgėja; Čia matome ją dedant ant stalo kugelį, košelieną, naminę duoną ir k.
Photo by Wm. T. Swedenberg

AMERICANS TASTE DELECTABLE LITHUANIAN DISHES

Lithuanians are proud of the national tradition with which they are credited —hospitality. Mrs. Joseph Mikšis, Cook Rd., is not only generously hospitable but an excellent cook as well. Recently she was asked to participate in the Brotherhood program at the "Y". For the affair she made Gruzdai or Lover's Knots. The recipe for the delicate confection is included here as well as the delightful potato pudding or Kugelis and her recipe for Košeliena or jellied pigs feet.

The Miksises, who live on a small farm, are realizing their fondest dreams in having a vegetable garden, fruit, berries, chickens, ducks and lots of trees. This dream stems from their early married life in Chicago and materialized only three years ago. But 27 years is not long time to work for a goal and now they are having fun remodeling the little farm house, entertaining their friends and enjoying their grandchildren.

"But, in the summertime," Mrs. Miksis is quick to explain, "you will find me out in the garden in overalls, weeding." Right now, however, the happy homemaker in her cheerful kitchen with ruffled organdy curtains, is doing a lot of cooking.

"I never paid much attention to recipes in Chicago," said Mrs. Miksis.

But here in the country she's having a heyday concocting Lithuanian recipes and putting into practice many tricks she learned watching demonstrations in cooking.

Mrs. Miksis' towering chiffon cake suggested that she had a secret.

Graciously divulging the method by which her cake was higher than all others, this is what she said:

"When you mix your cake, leave the baking powder out with a tablespoon of flour. Add this at the very end of the mixing period just before gently folding in the egg whites."

"You see," explained Mrs. Miksis, "baking powder starts to form gas just as soon as it comes in contact with moisture. If you beat it long you will beat all of the air bubbles right out of the cake."

The Miksises have their dinner at noon.

Guests might be served jelled pigsfeet with horseradish sauce for an appetizer.

Next on the typically Lithuanian menu might be a veal roast with a special touch—done to a turn, the roast has been cooked with onion and celery. The onions were pan fried before they were added to the roast. Parsley was sprinkled in for subtle flavor.

With the roast Mrs. Miksis might serve potato Kugelis and a tossed salad.

Mrs. Miksis's salad is usually dressed with sour cream.

"Many dishes are enhanced with sour cream by Lithuanian cooks," said Mrs. Miksis. The veal may have a sour cream dressing too and if she serves berries for dessert there is plenty of sour cream to spread over the top.

Kugelis is an excellent Lenten dish, explained the hostess. Leave out the bacon and substitute butter. This will make a fine luncheon dish . . . and again serve with sour cream.

Naturally, only one dish at a meal will be served with sour cream.

Life here in the country is very different for the Miksises. In contrast, Mrs. Miksis remembers the activities connected with her presidency of Unit 271 of the American Legion auxiliary and the large banquets there when many people would say: "Are you going to make Kugelis?" which she always did.

But true to her energy and love of people, Mrs. Miksis organized the Amer-

ican Lithuanian society here and again is making Kugelis for the large parties they have.

Real enjoyment is in their garden for the Miksises, who say:

"Lithuanians never bother other people and never want anything that other people have."

"Be sure to come over for a duck dinner," "Don't forget to be here for strawberries and sour cream," or "Come over and pick vegetables this summer," are some of the words departing guests will hear from the hospitable Miksises.

POTATO KUGELIS

6 or 8 medium potatoes, 1 small onion, 3 or 4 well beaten eggs, 1 cup hot milk, 6 tbs. shortening, melt in hot milk, and 2½ tsp. salt.

METHOD: Grate potatoes and onion. Add eggs, milk, butter and salt. Stir well. Pour into greased casserole. Bake in 425 degree oven until mixture puffs (about 15 min.). Reduce heat to 350. Continue baking until golden brown. Total baking period about 1½ to 2 hours.

Bits of fried bacon, chicken or ham may be added before baking.

Leftover Kugelis is delicious sliced and browned in butter.

GRUZDAI

3 eggs, 1 cup sugar, 2 cups flour, pinch of salt, tbs. brandy or whiskey.

METHOD: Beat eggs well. Add remaining ingredients. Mix well and knead. Roll out thin and cut into 2-inch strips. Then cut strips into diamond shape pieces, about 3 inches long. Make small lengthwise slit in each piece. Put one end through slit. This looks like a knot. Boil in skillet with hot shortening. Turn quickly to avoid burning. Sprinkle with XXXX sugar.

Michigan City, Ind., News-Dispatch, Feb. 23.

ASYLUM

Several religious orders of Lithuanians have established temporary quarters in the United States.

The Order of the Minor Brethren (the Franciscans) of Lithuania established two monasteries—one at Kenebunkport, the other in Greene, Me. The Jesuits of Lithuania established their home in Chicago. The Sisters of the Immaculate Conception maintain their headquarters at Putnam, Conn. The Provincial of the Dominican Order resides in Washington, D.C.

The members of the Marian Fathers are absorbed into the American organization upon arrival in the United States.

U.S. STATESMAN PAYS TRIBUTE TO LITHUANIAN INDEPENDENCE

Statement by
Henry Cabot Lodge, Jr.,
Senator from Massachusetts

Mr. LODGE. Mr. President, I ask unanimous consent to proceed for 2 minutes.

The VICE PRESIDENT. Is there objection? The Chair hears none, and it is so ordered.

Mr. LODGE. Mr. President, 3 years ago today I spoke on the floor of the Senate on the occasion of the thirtieth anniversary of Lithuania's independence. On that occasion I noted with profound sadness the unhappy events which have led up to that nation's total disappearance behind the implacable shrouds of the iron curtain. I expressed my fervent hope that the day was not too distant when the sunlight of freedom and the blessings of liberty would again be enjoyed by the people of Lithuania. I voiced my concern that the United States seemed to be shutting its eyes to the conditions which persist in the unhappy small nation.

Three years have passed and last Friday marked the thirty-third anniversary of the declaration of independence by the people of Lithuania at Vilna on February 16, 1918. Again there is little cause for rejoicing or celebration. Our loyal Americans of Lithuanian descent, so

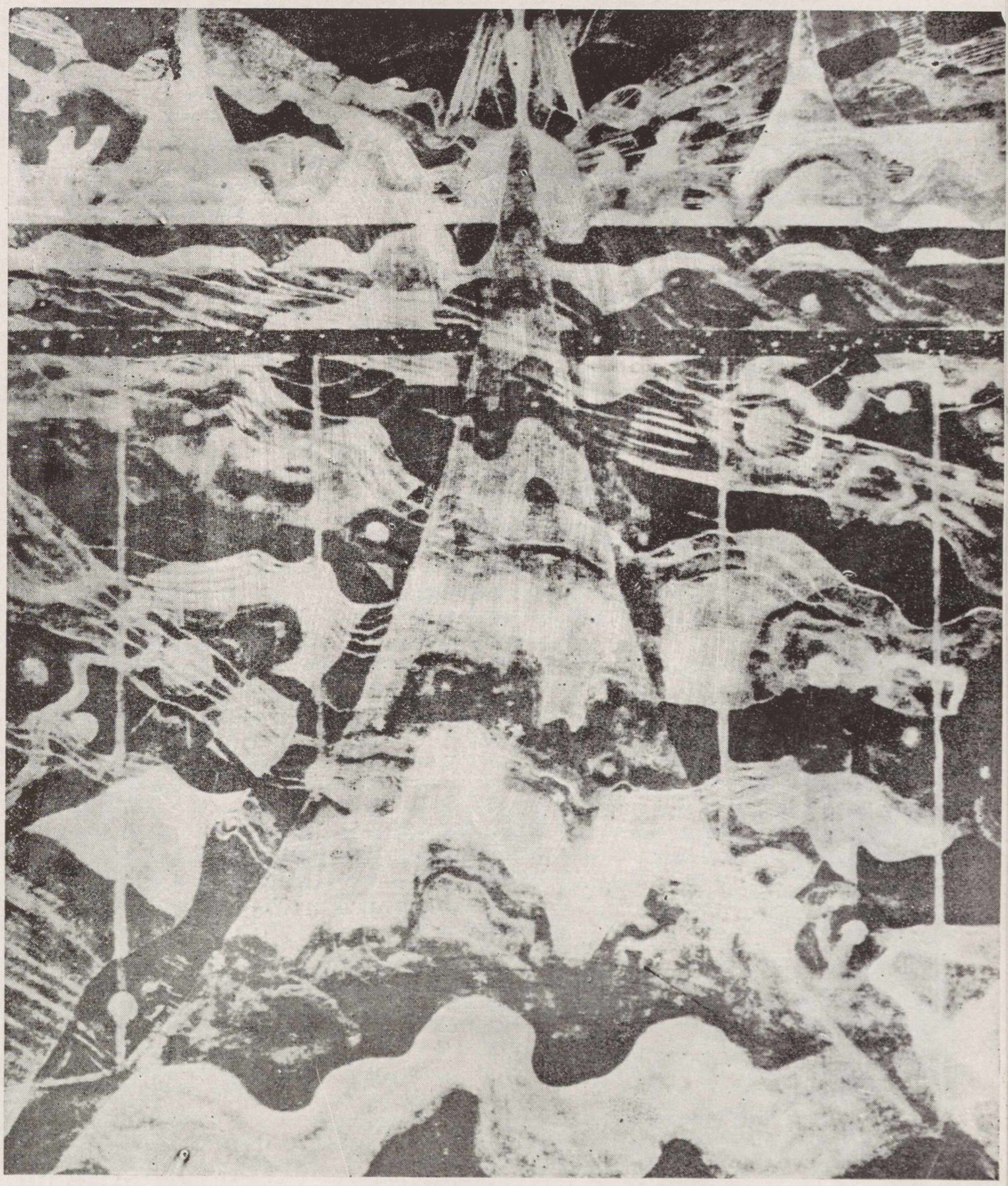

Spring Sonata - an oil painting by M. K. Čiurlionis / M. K. Čiurlionis, Pavasario sonata

many of whom fought in World War II to preserve individual dignity and freedom, have every reason to look to the Government of the United States for support and encouragement. They know that in Lithuania men and women are deprived of every possibility to enjoy civil rights, freedom of press, speech, and assembly, the right to express their will in free elections, and their right to worship in accordance with their religious convictions. They can tell better than I can of the mass deportations, the arrests ,the quick trials, the reign of terror.

We in this country have rightly joined with other moral peoples in condemning the recent tragic case of Cardinal Mindszenty. But do we realize that in Lithuania there has been a systematic persecution of leading prelates of the church together with their assistants and associates? As a part of my remarks, I ask unanimous consent to have printed at this point the statement of the Supreme Lithuanian Committee of Liberation dated October 15, 1947, contained in its appeal to the United Nations, describing the treatments to which members of the clergy have been subjected under Soviet enslavement.

There being no objection, the statement was ordered to be printed in the RECORD, as follows:

The wave of arrests has especially affected members of the clergy. On February 19, 1946, V. Borisevičius, bishop of Telšiai, was arrested and sentenced to death. In the middle of December 1946, his auxiliary, Bishop P. Ramanauskas, was arrsted and deported. T. Matulionis, bishop of Kaišiadorys, was deported at the same time; he had previously endured Soviet imprisonment for 12 years (1920-32) and had been threatened by Gestapo with confinement in a concentration camp. Recent persistent reports indicate the arrest and deportation of M. Reinys, archbishop of Vilnius. Thus, at the present time there remains only one bishop in the entire country. Also arrested were the closest assistants of the bishops: Prelates Labukas, Pukys, Olšauskas, and others. That one may appreciate the wide range of arrests in the church, it is enough to mention those in Kaunas alone. Here there are 12 churches. Up to the beginning of 1947, the following Catholic priests of Kaunas had been deported: Canon V. Mieleška, pastor of the Carmelite parish; Rev. J. Dagilis, pastor of Vilijampolė parish, Reverend Fabijanskas, Reverend Bubnys, pastor of the Resurrection Church; the Salesian fathers, S. Gustas and B. Paukštys, of the Igulos Church; the prorectors of the priests' seminary, Canon Rauda, and Reverend Kuzmickas; the Jesuit Father Biliūnas, of the Jesuit Church; Rev. Želvys, of the St. Anthony Church, managed to go into hidding. In the provincial churches, the following were arrested: Reverends Janulaitis, Adomaitis, Ylius, Jonas Grigaitis, Sauklys, Mieldažys, Šliumpa, Vaišnora, Nagulevičius, Giteravičius, Gaižutis, Cimielis, Franciscan father Čepulis, Puodžiūnas, Andraitis, and others—some 70 priests in all. Fearing persecution, about 150 priests have gone into hiding.

Mr. LODGE. Mr. President, these and other reported acts of incredible brutality are so shocking that it seems wholly inadequate merely to stand aside and refuse recognition to the unjustified annexation of Lithuania and the other Baltic countries . It seems to me that we must do more. We should exhaust every possible means at our disposal to help this brave little nation resume her rightful place among the free and peace-loving countries of the world.

This will take courage, patience, and intelligence. To all Americans who have ties of friendship and famiy with the people of Lithuania, let me again express my profound hope that a way will be found to restore to that nation the liberty and freedom and prosperity which she deserves. May Lithuania's independence day be a day of true rejoicing.

The Officers Club in Kaunas, pre-war Lithuania / Karininkų ramovė Kaune ne-priklausomybės laikais.

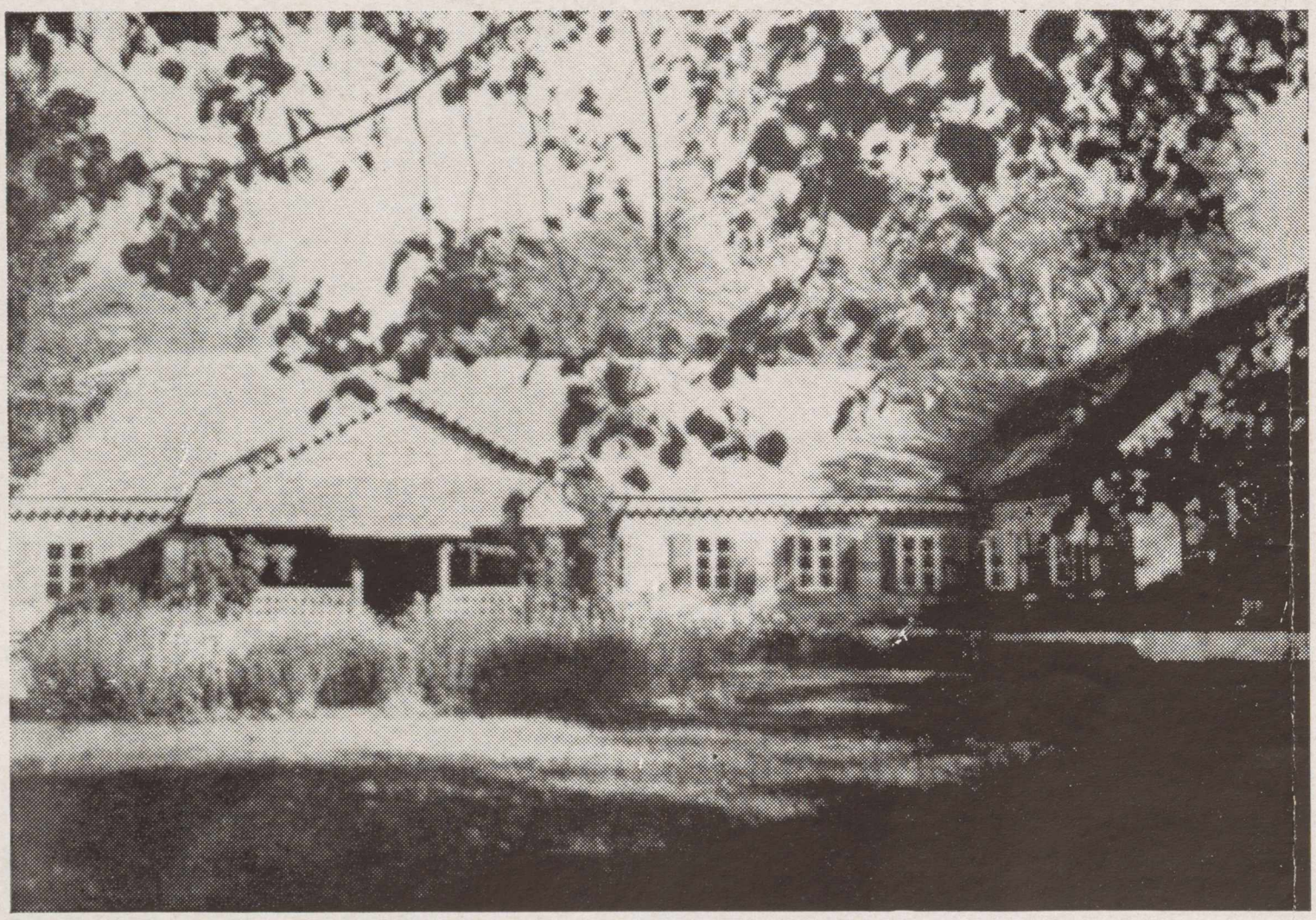

Farmer's house in pre-war Lithuania / Lietuvos ūkininko sodyba nepriklausomybės laikais.

THE 700TH ANNIVERSARY OF CHRISTIANITY IN LITHUANIA

This year, under the sponsorship of the Lithuanian Cultural Institute, the various Lithuanian American settlements in this country will observe the 700th annivesary of Christianity in Lithuania. The Rev. Francis M. Juras of Lawrence, Mass, is the president of the Institute.

HOW GIRUŽIS GOT INTO TROUBLE

A CHAPTER FROM THE FORTHCOMING TRANSLATION OF "CROSSES"

BY VINCAS RAMONAS

On the river by the ford lived Giružis, the wheelright. He lived with his mother. "His father jumped through a window," people used to say. "He was burned to death in the hair grass," leered others.

The cottage was small, but covered with tin-plate. The porch was glassed-in, and there was a fenced garden under the windows. The workshop was also covered with tin-plate and had a built-on storehouse. Giružis had nothing to fill it with, as the land he had did not yield enough grain to need a storehouse; nevertheless, he had built it for himself and lived there in the summer.

Giružis was young, having just returned from the army last year, but he had a hand for better things than picking up shavings. When he worked, he worked. His mother could not tear him away to eat. And he was always whistling, always singing: "Rue, lily, now I'll scold you." He also liked to sing his own made-up song: "Driving on my wheel there are no bumps to feel." His saw would buzz, his hammer would bang, and his mother looked out the window all in smiles.

If a man came up to the gate to ask, "Is my wheel ready?" "Catch!" was heard from the workshop. The man hardly had time to wind the reins around a post, when the wheel came rolling out into the yard. Falling on the grass, the wheel still moved ,and already there was a buzzing of the saw again in the workshop.

But there comes a time for change. And such changes often happen, especially in the summer.

There was last summer. The sun was settting. That day it looked weary, red to the point of grief. From the river rose a white mist, so calm, and sad beyond measure, like the tolling of that bell far away, beyond the blue forest.

An uncustomary thud was heard from the workshop. The mother already knew: her son had let fly with his hammer at the wall.

A moment later the son came out of the workshop and sat down on the storehouse stairs to watch that red sun, the sad mist, the cherry leaves quivering in the evening coolness. He called to him a cat pasing through the yard; he laid her on his knees and stroked her warm fur a long time, all the while looking into the distance, at the blue forest.

The wheelwright released the cat and went to the well, where he washed himself in a wooden trough. He entered the storehouse; a moment later he came out, dressed in his Sunday clothes, and headed straight for the yard gate.

"What're you up to?'

"Nothing . . . There's some business..."

But his mother already knew that he would not be back that day. Maybe he would not come back tomorrow, even, or the day after.

The next day a man came for his wheel. There was no wheel. There was neither wheel nor wheelwright.

The man stood for a while in the yard. He turned his head in every direction, and cursed: "I hope the rabbits poke holes in him!"

He switched the grass in the yard with his whip and climbed back into the wagon. He wanted to spit in disgust, but what could he do? He had to wait and be patient; in the whole wide neighborhood Giružis was the only wheelwright.

As for the wheelwright, he was even beyond Liudvinavas at the time.

Not far from Alytiškė forest lived a well-known weaver. She could not compare with Mrs. Kreivėnas, but she was not far behind. Everybody called her Magdalena, though few people knew her last name. She lived alone, for her parents were dead, and her brother moved to Kaunas to work in the Maistas factory.

Giružis sat with her neath the cottage window, playing with her yellow braids, stroking them and twisting them around his hand.

He complained, "You don't love me, Magdalena. You dance with everybody, you deck everybody's hats, but I'm like a pebble to you: you kick it, and it rolls farther."

Magdalena listened, smiling in silence. She pulled her braid out of his hands and threw it across her shoulder.

Giružis took hold of her arm above the elbow with both of his hands and squeezed, admonishing her, "If that's the way, Magdalena... It that's the way... Then you just remember."

He let go her arm as he finished.

Magdalena smiled in silence.

"Why're you silent? Why don't you say something? At least say that I'm nothing to you! Me! A wheelwright! Say it, cut open my heart, say that you're expecting

Lithuanian ballerinas, the Drazdauskaitė sisters / Baleto artistės seserys Drazdauskaitės šokyje

Lithuanian handiwork is displayed in this handmade apron with national design
Lietuviškas kostiumas V. Rasiūno foto

gentlemen from Marijampole, or maybe from Kaunas."

Magdalena was smiling.

"If I'd find out that somebody else's kissing you, that somebody else's rumpling your hair, I'd hang myself, I'd go home and set fire to the house!"

Giružis put his arms around her body. She offered no resistance.

"If you'd only say the word – we'd sell your cottage, or, better still, we'd move it to my place, rebuild it... But you...You see how you are. I kiss you, sure, fondle you, stroke your shoulders—then you're good, all the same you'll marry somebody else, I suppose. I feel it, you don't have to say it... Don't I see you when you're strolling with the young farmers in the park in Marijampolė? Think they'll marry you? Wait! You're pretty, so why not stroll with you, but where's your money? Whey're you silent, damn it?"

"What am I to say to you, since you're drunk again?"

"Not drunk, I was delayed a bit in Liudvinavas. Just the same, it's because of you that I began drinking. My heart aches, that's what. How shouldn't it ache! I bought you a ring, sixty litas I plunked out. I said be my girl or not, just wear the gold ring, but you didn't so much as want to try it on for size."

"No need for that. When I marry, then I'll put one on."

"Ah, Magdalena. I don't understand you. I lose all my money at cards, out of anger, and you only laugh. If you'd only bawl me out, call me a fool..."

"It's your money, and you lose it at cards. Not only the money but you lost the ring too," she added angrily.

"Well, why didn't you take it when I gave it to you?"

"I didn't take it, somebody else would. A ring's money, and money's hard to earn."

"What's money to me if you won't say the word?"

"The word, the word, and if I'd say it, do you think there'd be a lot of that money?" She broke into a smile. "What's life without money! With money even love's more beautiful."

"Now you're talking foolishness! Would you, now, marry an old man, a rich one?"

"I don't know, others do marry and live. When there's bread to be had and more's offered on top of that, there you'll find love too. What if he'd be old? Just so he wouldn't be bald. Look, Daubaraite married an old man. Why, it's a pleasure to look at your old man! His collar's white, his gray hair's combed, it even lusters, the children're nicely dressed—why, they make a pretty picture."

(To be continued)

LITHUANIAN INDEPENDENCE...

(Continued from Page 17)

lics—Estonia, Latvia, and Lithuania —were to be deliberately annihilated by one of their more powerful neighbors, have been rapidly drawing to their conclusion.

From the day when the peoples of these republics first gained their independence and democratic form of government the people of the United States have watched their admirable progress in self-government with deep and sympathetic interest.

The policy of this Government is universally known. The people of the United States are opposed to predatory activities no matter whether they are carried on by the use of force or by the threat of force. They are likewise opposed to any form of intervention on the part of one state, however powerful, in the domestic concerns of any other sovereign state, however weak.

These principles constitute the very foundations upon which the existing relationship between the 21 sovereign republics of the New World rests.

The United States will continue to stand by these principles, because of the conviction of the American people that unless the doctrine in which these principles are inherent once again governs the relations between nations, the rule of reason, of justice, and of law—in other words, the basis of modern civilization itself—cannot be preserved.

That was a United States Government statement issued July 23, 1940.

The adherence of the United States to the fundamental principles expressed at that time is indicated by the fact that this Government has not recognized the incorporation of Lithuania into the USSR and continues to recognize the diplomatic and consular representatives of Lithuania in the United States.

The Lithuanian broadcast of the Voice of America will convey to the Lithuanian people a factual and unbiased picture of the motives and aims which guide the United States in its international relations. Our aims are: peace, freedom, and justice for all.

These broacasts will endeavor to bring to the people of Lithuania a true report on the contemporary American scene and and the efforts of the people of the United States to achieve a fuller and richer life for all those who cherish freedom and liberty.

It is with these thoughts that I transmit to the people of Lithuania my own greetings as well as the greetings of the people and of the Government of the United States.

"LIETUVIU DIENU" ATSTOVAI

AMERIKOJE galima LD užsisakyti pas šiuos atstovus-platintojus:

Petras Abromaitis
1620 W. Julian St., Chicago, Ill.
Balys Brazdžionis
22 Dorchester St., Worchester, Mass.
Jonas Belinis
1409 Quarry Ave., Grand Rapids 4, Mich.
Vincas Boris
1512 24 St., Detroit, Mich.
Gabija
340 Union Ave., Brooklyn, N. Y.
P. Bernota
104 Sunnyside Ave., Waterbury 8, Conn.
K. Bradūnas
1325 Glyndon Ave., Baltimore 23, Md.
Ant. Giedraitis
9 Seymour St., New Britain, Conn.
Albinas Gražulis,
16 Castle St., Worcester, Mass.
J. Grinskis,
1339 Center St., Racine, Wisc.
Kun. Jusevičius
5412 S. 32th St., Omaha, Nebr.
Dr. J. Petronis
261 Thatcher St., Brockton, Mass.
Aug. Pranys,
1329 - 9th Ave., San Francisco, Calif.
Jonas Rimašauskas
1847 E. 86th St., Cleveland 6, Ohio
Alg. Šalčius
151-14 85th Ave., Jamaica 2, N. Y.
Vyt. Tarvainis
4208 McKinley, Detroit, Mich.
Urbanas Photo Studio
749 W. Baltimore St., Baltimore, Md.
Pr. Urbutis
3308 W. Pershing Rd, Chicago 32, Ill.
Vyt. Valaitis
Schuyler St., Amsterdam, N. Y.
Antanas Valavičius
5827 S. Claremont Ave., Chicago 36, Ill.
L. Valiukas
2035 Stapleton St., Dayton 4, Ohio
Rev. S. Valiušaitis
893 Hemlet St., Columbus, Ohio
Ed. Vilutis
3736 Pulaski St., E. Chicago, Ind.
V. Volertas
1529 S. 2nd St., Philadelphia 47, Pa.

ANGLIJOJE:

J. Mockevičius,
(Jam atsiskaito visi platintojai Anglijoj)
White Hart - Holmforth, Hudderson, Yorks
P. Dragūnas
265 Albert Rd. Aston, Birmingham 6
A. Jarašiūnas
Leamington, Spa, Warv.
V. Montvilas
E. V. W. Hostel New Gate Str., Nr. Hartford
P. Ramaitis
Green, Nr. Twyford, Berks
V. Šalvaitis
121 Midlecton Rd. Manchester 8
K. Steponavičius
126 Borton Lare, Eccles
V. Zdanavičius
35 Fashian St., London

AUSTRALIJA

Kun. P. Jatulis
C/o Archbishop House, W. Terrace, Adelaide
J. Rugelis
25 John St., Sydney
J. A. Skirka
CJC Block "J" 11-4, Bathhurst

KANADA

A. Ankudavičius
6362 Fabre St., Montreal, Quebec, Canada
V. Aušrotas
162 Gorevale Ave., Toronto, Ont.
S. Bujokas
1338 Downing St., Winnipeg
J. Kriščiūnas
96 Wright Ave., Toronto, Ont.
J. Pleinys
24 Fife St., Hamilton

PIETŲ AMERIKOJE

Kun. Sabaliauskas
Colegio Salesiano, apart. 369, CARACAS, Venezuela
M. Laupinaitis
C/o Estanislau O. S. B., Caixa Postal 118
Sao Paulo, Brazil
Kun. Nik. Saldukas
Bagota, Carrera 36, No. 16-33, Columbia, S. A.

TRŪKSTA LD NUMERIŲ

Kas turite atliekamų LD 1950 metų 1, 3 ir 4 ir 1951 metų 2 Nr., malonėkite prisiųsti administracijai.

PADĖKA KONCERTO TALKININKAMS

Dėl taip sekmingai pavykusio LD koncerto balandžio 1 d. Los Angeles, Calif., turiu nuoširdžią padėką pareikšti visiems prie jo pasisekimo prisidėjusiems: programos pildytojams — op. solistui V. Baltrušaičiui, L. Zaikienei, A. Dabšiui, R. Kilmonytei, K. Aukškalniui, P. Kupraičiui, J. Barkauskui, visiems tautinių šokių grupės nariams, A. Macėnienei, V. Dudorienei, Skėmienei, Leonavičienei, Prižgintienei, Ruigienei ir Skirienei.

Taip pat talkininkams prie baro ir kitur — P. Barkauskui, Macėnui, P. Žukauskui, F. Masaičiui, J. Urbonui, B. Starkienei, J. Leonavičiui, adv. Dabšiui ir visiems bet kuriuo būdu prisidėjusiems prie koncerto.

LEIDĖJAS

UŽUOJAUTA

Mirus S. TARVYDUI, nuoširdžią užuojautą gilaus liūdesio valandoje reiškiu p. Tarvydienei ir artimiesiems.

A. BUTKUS

Galima gauti LD administracijoj Kerbelio "Lietuvių Liaudies Dainos Jauniesiems Pianistams". Kaina $2. Užsakymus siųsti: 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

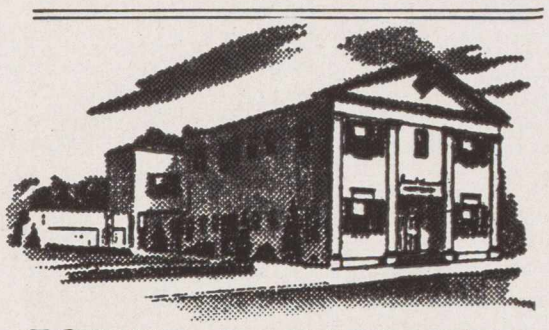

JONES & HAMROCK
MORTUARY
731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 15
PROSPECT 6091

FOR SALE PHOTOGRAPHIC STUDIO AND SUPPLIES

Going Business Well Established, Splendid Location For Wedding Pictures and Family Groups. Rent only $40 Monthly with Lease Room for Living Quarter. A Good Value at $3,000. Call and See This Bargain.

IDEAL STUDIO
4447 WHITTIER BLVD. EAST LOS ANGELES

LITHUANIAN REALTY CO.
Real Estate — Loans & Insurance
Chas. Luksis, Manager
3502 W. Pico Blvd.
Phone RE. 8278
Phone STate 0-1232

BAKUS REALTY CO.
LITHUANIAN REAL ESTATE BROKER
Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service
4728 So. Normandie Los Angeles 37, Calif.
OFFICE: AXminster 7900 RES.: PLeasant 3-6590

HELEN'S
HOUSE OF BEAUTY
HELEN MOCKUS 1722 N. WESTERN AVE.
PHONE HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CALIF.

William W. Sketres
INSURANCE BROKER
Automobile & Truck — **Workmen's Compensation**
Fire (House, Furniture & Merkantile) — **Health & Accident**
Comprehensive Liability (Personal & Business) — **Hospitalization**
3221 Sherbourne Dr. Los Angeles 34, Calif.
Res. Phone VErmont 8-7526

ILIUSTRUOTAS VAIKU ZURNALAS

EGLUTĖ

Metams Amerikoje $3.00; kitur - $3.50.

Uzsakymus siuskite:

EGLUTE, P. O. BOX 22, MONTELLO ST.

BROCKTON 68, MASS.

NOREDAMI BUTI INFORMUOTI

apie pasaulio ivykius ir

lietuviu gyvenima Amerikoje bei visame pasauly

S K A I T Y K I T E

"DARBININKA"

iseinanti du kartus per savaite

PRENUMERATOS KAINA:

Amerikoje – $5.00, uzsieny – $5.50

ADRESAS:

366 Broadway, S. Boston 27, Mass., USA

Skaitykite ir platinkite

"TĖVU KELIA"

VENEZUELOS LIETUVIU

menesini, iliustruota, katalikiska

laikrasti

Prenumeratos kaina Amerikoje – 4 dol. metams

ADRESAS: Apartado 369, Caracas, Venezuela

Jau spausdinama naujausios lietuvių

POEZIJOS ANTOLOGIJA

ŽEMĖ

Antologiją redagavo *Kazys Bradūnas.* Studijinį knygos įvadą parašę *Juozas Girnius.*

ŽEMĖ yra poaistinės ir pobrazdžioninės mūsų poetų kartos manifestacinis leidinys.

ŽEMĖJE savo brandžiausią kūrybą spausdina: *Juozas Kėkštas, Kazys Bradūnas, Alfonsas Nyka Niliūnas, Vytautas Mačernis ir Henrikas Nagys.*

Antologija yra puošnaus ir didelio formato knyga. Ją leidžia "LIETUVIŲ DIENOS", Los Angeles. Kiekvieno lietuvio knygų lentynoje šitas leidinys bus niekuo nepamainomas.

SKAITYKITE

KANADOS LIETUVIU

savaitrasti

«TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI»

Jame rasite apsciai ziniu is Kanados ir viso pasaulio lietuviu gyvenimo, idomiu straipsnu ir geros informacijos bendrais klausimais.

PRENUMERATOS KAINA metams:

JAV-SE ir Kanadoj - $3, kitur - $ 4

ADRESAS:

941 Dundas St. W.,

Toronto, Ont., Canada